

A M V O N U L U

FOIA BASERICESCA

pentru elaborate din sfer'a elocintei sacre.

Oradea-mare 1—15. Maiu 1868. Nr. 9.

Anulu I.

Ese de doue ori pe luna; pretiulu de prenumeratiune pentru Austria 4 fl. v. a. pe anu 2 fl. v. a. pe diumetate de anu; éra pentru Romani'a 1 galb. pe anulu intregu. Prenumeratiunile se facu la redactoriulu in Oradea-mare (Grosswardein) in Ungari'a.

Dominec'a Orbului.

Predica.

(de Iustinu Popfiu.)

Despre orbi'a sufletesca.

„In tempulu acel'a trecundu Isusu, vediu pre unu orbu din nascere.“

(Inu IX. 1.)

Cetindu I. A! cuvintele S. Evanghelie de astadi, mi aducu a minte cu dorere de acei crestini nefericiti dintre noi, ale caroru suflete le acopere intunereculu orbiei.

Cum! veti intrebá. Au pote fi orbu si sufletulu?! Da! repetiescu inca odata, sunt intre noi crestini, ale caroru suflete patimescu de orbia. Credinti'a e ochiulu, faptele bune sunt lumin'a sufletului, si omulu, care s'a lapedatu de credintia, omulu, care traiesce ca si candu nu ar crede intru unu Ddiu dereptu judecatoriu, nu in nemorirea sufletului, nu in S. baserica, care traiesce ca si unu animalu fora tienta mai inalta, unu asemenea omu e orbu la sufletu. O bola acést'a cu multu mai rea, cu multu mai periculosa, decâtu orbi'a trupesca.

Orbi'a trupesca te lipsesce de desfetarea, ce intinde privirea lumii, privirea sorelui aurfu si a steleloru blande, privirea apelorlu curgatorie, floriloru mirositorie, si a campieloru sembitorie; te lipsesce de bucuri'a si mangaiarea, ce intinde vederea si cunoscerea parintiloru, a filorlu, a consangeniloru, a amiciloru. Dar unui atare orbu totu i mai remane inca sperarea, ca se va poté bucurá de vederea lorlu intr'o lume mai frumoasa, in ceriu la Ddiu. Ma orbi'a sufletului te lipsesce de darurile si sperantiele, de bucuriele si mangaiarile credintiei, cari facu atátu de dulce vieti'a unui sufletu dereptu chiaru si in suferintie si doreri; si inchiediendu asupra-ti ceriulu te despoia pe veci de fericirea nemarginita, ce intinde vieti'a eterna, te lipsesce pe veci de vederea Parintelui teu cerescu, de vederea angeriloru si a santiloru lui.

Lasati se ve aratu astadi I. A! ce *trista si nefericita e starea acelor crestini, cari patimescu de orbi'a sufletesca*; faca ceriulu, ca vorbirea mea se fia lécu pentru cei orbi cu sufletulu, ca disparendu ceti'a, ce i acopere, se veda lumina si se amble in lumina. Ascultati!

Vieti'a noastra o potemu asemena cu o caletoria lunga, ce duce acusi prin campie si vali in floritorie, acusi peste stance tiepise si pustie ne amblate. Me oprescu unu minutu si me intreb uimitu: De unde am venitu in locul acest'a? Ce cautu eu aici, unde nimene nu m'a chiamatu? Pentru ce mi-e data viet'i'a, si ce e tient'a mea? Cine e ziditoriulu meu? Si ce detorintie me lega pre mine de densulu? Ce sunt omenii, cari i vedu impregiurulu meu? Sunt ei ore fratii miei, si cu ce sum detoriu lor?— Si altele asemene.

Intrebu firea intrega, ceru sfatu de la mintea mea;— si nu mi pote raspunde. Dar éca ca o radia de lumina de susu strabate mintea si sufletulu meu, — si intielegu tote. Si acésta lumina e credinti'a lui Cristosu.

Acum sciu, ca tient'a, pentru carea sum creatu, e viet'i'a eterna in sinulu Creatoriului meu; catra acésta me lega cele mai sante datorintie de iubire de inchinatiune si multiumita. Sciu, ca omenii sunt fratii mei, fiii aceluiasi parinte, chiamati la aceasi tienta maretia. Acum viet'i'a cu tote bucuriele, cu tote suferintiele ei are o insemnatate mai inalta pentru mine. Cunosc menirea mea.

Nu asiá inse necredintiosulu. Elu e asemene unui orbitu de vederi; in daru i lugesce acestuia sorele pe ceriu; in daru i resaru stelele senine, luminandu si infrumsetiandu noptea intunecosa; in daru i sunt campiele verdi si vaile in florite. Si fiindu ca e orbitu de vederi, totu trupulu lui e orbu; ambletulu lui e necutezatoriu, si pasiesce pipaindu; pericolulu, gropa e inaintea lui, dar elu nu o vede. Dá orbului ori ce bucuria, orice bunetate a lumii, elu totusi remane, ce a fostu, nefericitu pana la momentu. Astfelu e necredintiosulu, omulu orbu la sufletu. Elu nu scie de unde a venitu, si unde merge? Nu cunosce, nu pote cunosce tient'a inalta, pentru care e destinat, ci retecesece in lumea larga, fora scopu detiermuru, preda patimeloru, preda pofteloru si grigiloru lumesce, cum retecesece frundi'a, ce o apuca ventulu, si o porta de ici cole, pana o a bucatitu si o a numicitu tota. Lumea i pote da totu ce are, nimicu nu va indestulá doririle sale pe deplinu. Domnedieu a creatu pre omu dupa tipulu si asemenarea sa, si a implantatu in anim'a lui doriri inalte, dupa o fericire, dupa unu bine, celu presentiesce numai aici pe pamentu, dara nu lu-afla decâtu in posesiunea lui Ddieu. Deca nu are omulu pre Ddieu in anim'a sa, acésta purure va fi gola, si lumea intrega nu va implé acésta goletate.

Nefericitoru! cari ati golitu anemele vostre de tipulu divinitatii, de acestu talismanu alu fericirii, raspundeti, ce veti da in schimbu animei

vostre pentru fericirea, pentru binele acest'a? — Placerile și bucuriile lumii? — Intru adevăru! voi veniți plăcerile și bucuriile lumesci. Înaintea voastră nu mai este nimica sântu; legile firii, legile lui Dumnezeu, legile bisericeii le călcați în pitiore, ca se ve puteți repedi mai nebuni în cotro ve trage dorulu de petrecere în cotro ve momescu poftele neînfrenate. Rapiti de sentiuri și imbetati de minte sorbiti pocalulu plăcerilor și bucurieloru; oh e dulce la gustatu; — dar vai voue! éca peste o clipita tote au trecutu, au peritu ca spum'a apei; și ce a ramasu? nimica! Ba a ramasu înca cev'a pe fundulu pocalului, gustati, gustati — amaritiune! Și acum suspinati și voi cu Jonata: „*Gustandu am gustatu unu picu de miere, și éca că moriu!*“ Oh decâte ori barbatii trebe se planga ani îndelungati faptele teneretieloru lor! Oh de câte ori betivulu, predatoriu, după ce și-a vendutu onorea, averea, bunăstarea și odin'a sa, a fiiloru sei, plange amaru nebunele sale fapte, și pânea, cersita de la straini o uda cu lacrimi, pururea cu lacrimi, pentruca într'o clipa de ametiela a gustatu veninulu plăcerilor. Gustandu, gusta omulu mierea plăcerilor și a bucurieloru lumesci, și în locu de o fericire statatoria, ce a cercatu în densele, a suptu morte trupului și sufletului seu. Avutie, ranguri, demnitati, și dirigatorie înalte: Ah aceste te atragu, te însiela către sine, și ti promitu fericire, până nu le ajungi; deca înse le-ai ajunsu odata, ce ti folosescu? Grigea și neodin'a cresce mai tare decâtu averea și rangulu și se înmultiescu necasurile, cari seraculu nu le cunosee. Nu! avutiile, rangurile, demnitatile lumii nu potu se de neci odata acea îndestălire, acea pace, acea fericire, ce numai credința, numai faptele bune sunt în stare a o întinde animei omenesci.

Alexandru celu mare, unu imperatu înainte de venirea lui Cristosu cuceriă tota Asi'a, Egiptulu, Indi'a, și o parte însemnata din Europa; lumea lu-credea de fericitu, ma elu, auzindu, că mai sunt țiere, necuprinse înca de densulu, a începutu a versă lacrimi, a-si blastemă sortea, — și se țienea celu mai nefericitu, pentruca nu posedea și țierele acele. Astfeliu e avutulu fora credința; pe faci'a lui palida poti vedé neîncetatu torturarea din lăintru, și poft'a și grigea după mai multu decâtu are.

Turenne, unu generale alu franciloru a portatu cu învingere 68 de lupte; medalie acoperiau pieptulu lui, și numele lui a trecutu de parte peste hotarele Franciei în lumea întreaga, și totusi în or'a mortii a suspinatu cu anima înfranta: „Ah ce bucuros mi-asi dá tote cununele pentru unu pocalu de apa, ce l'a datu unu sufletu crestinu caletoriului setosu în numele lui Dumnezeu!“ Napoleonu celu mare, imperatulu franciloru, stetea în culmea maririi sale, și totusi, reprivindu într'o di peste trecutul vietii sale, dișe: „Ce ajungu tote aceste? În tota viet'a numai o singura di fericita am avutu, din'a cuminecării mele prime.“ —

Necredințiosulu e asemenea orbului, i poti da tota bunăstarea, tota fericirea, ce o pote întinde lumea, elu va remané nefericitu până la mortentu; pentruca nu e nimicu, ce se împle desiertatiunea animei sale.

Sî deca necredintiosulu e asiá in midiloculu norociriloru, ce i le da lumea, ce va fi din elu atunci, candu o intemplare neprevediuta i va surpá tota norocirea pamentesca, candu in locu de marirea, ce a cercatu, va aflá blastemu sî despretiuire? candu in loculu placerilolu sî bucurieloru lumesci, va intempiná doreri sî suferintie? candu in loculu vietiei fericite, ce a speratu, lu-intempina o morte cumplitu? Nefericitulu! eca a trecutú peste tote fericirile sale, pentru cari a parasitu ceriulu; lu dore anim'a, cà trebe se se despartiesca de lume, dar lumea i intorco spatele, sî ride de densulu. Panace altii se bucura de vietia, elu plange sî suferi nemangaiatu de nimene; in urma si inchide ochii, sî more in desperare, blastemandu or'a, in care s'a nascutu; more, ca se de judecata inaintea lui Ddieu pentru o vietia, ce a petrecutu in daru. Spuneti, de tieneti voi fericita o asemenea vietia? —

Din contra priviti pre omulu credintiosu, chiaru sî in dorerile sî suferintiele vietiei; ce pace stralucesce din ochii lui; càta odina se reversa peste faci'a lui! Jobu jace pe gramad'a de gunoiu, acoperitu de lepra, batjocuritu de amicii sî chiaru de muierea sa. Ací lu ajunge vestea despre respirea caselorú sale, sî elu in locu de a se plange, striga incredintiatu voiei ddieesci: „Domnulu le-a datu, Domnulu le-a luatú; fia binecuvantatu!“ Sî S. Pavelu, strivitu de doreri sî suferintie, departe de a scote cuventu de vaetare din gur'a sa, din contra e ferice, cà pote suferi: *Binecuvantatu se fia in veci Domnulu a tota mangaiarea, — dice — care intre atâte amaritiuni, gusta cu mine dulcet'a sa cea nespusa*“ (Cor. I. 3.)

Astfelu e omulu, ce are mangaiare viua, elu nu si-pune fericirea in vietia trecatoria, din contra o privesce acea numai ca unu tempu de proba; in necesurile, ce lu asuprescu, nu vede decâtú binefacerile unui parinte dreptu sî iubitoriu, care i va resplatí odiniora. Lumea lu cugeta nefericitu, ma elu e fericitu; candu tota lumea s'a scolatu in contra lui, candu trupulu lui s'a surpatu la pamentu sub sarcin'a doreriloru, in anim'a lui sî atunci domnesce pace sî indestulire, sî sufletulu lui nota in fericire ceresca. Suferintiele necesurile cele mai grele a celui, ce are credintia sunt mai dulci sî mai mangaiatorie decâtú tote bucuriele sî placerile celoru desbracati de credintia.

Sî noi, ore cum stâmu noi? Ore unde cercâmu noi fericirea nostra?— Cautu la trecutú sî cautu la tempulu de facia, intru in casele lui Domnedieu sî ale familielorú, in casele diregatoriloru sî in prevaliele negotiatoriloru, sî afli cà casele lui Ddieu sunt gole era ospetariile sunt pline; afli cà faptele parintiloru fora credintia strica ca veninu animele nevinovate ale fiiloru lorú, sî surpa tota fericirea lorú; afli cà diregatori, negotiatori, maestri, plugari s'au lagedatu de Ddieu, de ceriu sî de credintia, sî si-cerca fericirea in lucruri pamentesci; sierfescu totu pentru bunastarea lorú lumescá, pentru placerile trecatorie, — sî in urma? In urma afla cà nu e fericire pe pamentu, decâtú in anim'a celoru credintiosi.

Unu diregatoriu de frunte erá chiaru atátu de decadiutu in credintia, cátu de nalta erá diregatori'a, e o portá, sí nu se rosíná a se falí cu necredinti'a sí cu faptele sale nerosínate nici chiaru inaintea muierii sí fíei sale, cari erau nisce suflete blande, credintiose basericei loru. Fii'a in florea vietiei sale cadíu pe patu de morte. Parintii paziau tristi sí nemangaiati la patulu ei; odata se redica din patu, apuca cu man'a sa ghia-ciosa man'a parintelui seu, sí lu-intreba cu unu tonu tremuratoriu: „Tata! capetulu mieu se apropia, eu trebe se me despartiescu de voi; asculta rogarea mea cea mai de pe urma sí mi-spune adevratu: ce trebe se credu eu acuma, ce'a ce m'ai invetiatu tu, séu ce m'a invetiatu mama-mea a crede?“ — Cuvintele aceste trecura ca unu fulgeru prin anim'a parintelui, sí plecandu-si capulu, respunse: „Fii'a mea! crede numai ce'a ce te-a invetiatu mam'a ta dulce!“

Parintiloru! cugetati ce faceti, candu invetiati pre fiii vostri la necredintia prin vorbele sí faptele vostre! Indesiertu i invetiati a se rogá lui Ddieu, a amblá la S. baserica. a se impartasi cu santele taine, a iubi pre deapropole, a ascultá de mai mării sei, candu ei vedu, cá voi lasati rogatiunile, cá nu amblati la S. baserica, cá nu primiti S.S. taine, cá nu ascultati de mai mării vostri; cá-ci faptele atragu mai tare decâtu vorbele; sí ei voru pasi pe urm'a voastra sí voru fi in fine nisce fiintie misere sí nefericite, nefericite in vietia acést'a sí in cea eterna. Unde voru aflá fiii vostri pace sí mangaiare, odina sí fericire in necasurile vietiei, deca nu au in sinulu loru talismanulu santei credintie?!

„*Eu sum lumin'a*“ dice Mantuitoriulu in S. Evangelia de astadi (Inu IX. 5.) Oh voi, pre cari v'au orbitu lumea sí poftetele ei, a ve cercá mantuirea sí fericirea afara de densulu, pe cararile intunecose ale pecatelor, pana candu veti inchide sufletele vostre, ca se nu strabata in ele radiele incalditorie ale luminei ddieesci?! „*Mergi de te spala in ap'a Siloamului*“ dice Cristosu orbului din S. Evangelia de astadi, „*deci s'a dusu, sí s'a spalatu sí a venitu vediendu.*“ (ib. 7.) Mergeti, de ve spalati in ap'a in lacrimile penetintiei, ve striga Cristosu voue; sí voi mai poteti intardiá?! Ve acopere ceti'a orbiei, ve incungiuira umbrele mortii, Cristosu ve imbia cu lumin'a vietiei, sí voi mai poteti stá pe cugete?! „*Eu sum lumin'a lumii; celu ce urma mie, nu ambla intru intunerecu, ci va avé lumin'a vietiei*“ (Inu VIII. 12.) Oh dulce Cristose! cu dorere adunca cademu la petiorele tale; cum de te-amu potutu ore parasí pre tine isvorulu luminei, retecindu intru intunereculu mortii! Privesce cu ochiu induratu Domne! la lacrimile penetintiei nostre, curatiesece sufletele nostre de macul'a pecatelor, reversa in ele lumin'a darului, lumin'a credintiei tale, ca cunoscundu voi'a ta, implinindu mandatele tale, se nu retecimu intru intunerecu, ci se avemu lumin'a vietiei. Fa Domne! indurare cu noi, sí ierta noue, cari reintorsi astadi la tine, calea sí lumin'a nostra, tí strigámu cu orbulu din S. Evangelia: „*Credemu Domne*“ sí ne inchinámu tie. Amin.

Serbatoarea Inaltării lui Cristosu la ceriu.

Schitia de predica

(de Mariu Bihorénulu.)

„Si a fostu, candu i-a binecumentatu pre ei, s'a departatu dela densii, si s'a inaltiatu la ceriu.“ (Luc, XXIV. 61.)

S'a implinitu! S'a implinitu ce'a ce erá otaritu in ceriu. Imperati'a intunerecului e nimicita, si peste ruinele idoliloru sfaramati straluce superbu sorele credintiei lui Cristosu. Mortea e invinsa, pretiulu pecatelor nostre e platitu, opera maretia a rescumpararii genului omenescu e implinita. Clipitele, ce le mai are Cristosu in lume sunt numerate, pamentulu nu mai pote fi tier'a lui. E aci tempulu despartirii, tempulu reitorcerii, sale la Parintele cerescu, Apostolii era i vedemu adunati in giurulu lui, cum erau adunati odinora, candu l'au petrecutu la patimele sale. Cristosu i conduce era in muntele oliveloru; dar nu mai multu in gradin'a geteemana, ce era culcata la polele acelu munte, ci in culmea lui, susu susu, aproape de ceriu.

Aici a binecumentatu pre invetiaceii sei, „si a fostu candu i-a binecumentatu pre ei, s'a departatu dela densii, si s'a inaltiatu la ceriu.“

S'a inaltiatu la ceriu

a) *cu poterea sa propria*: „Celu ce s'a scoboritu, acel'a este carele s'a si suitu mai pre susu de tote ceriurile“ (Efes. IV. 10.) „Isusu Cristosu — dice S. Greg. hom. 29. in Evang. — nu disparu intru o clipita; elu nu se radica de naintea Apostoliloru sei pe de-a furisiulu, ci cu incetulu din poterea sa propria, fora de a ave lipsa de vr'unu ajutoriu strainu, nu ca Iia, pre care l'a rapitu o carutia de focu catra ceriu, neci ca profetulu Abacucu, care fu portatu catra ceriu de unu angeru, neci ca Filipu diaconulu, pre care lu lua Spiretulu Domnului; neci ca mire'sa din canteculu cantecelor, care s'a proptitu de mirele seu; ci cu poterea ddieirii sale se inaltia la ceriulu celu mai inaltu, ba peste tote ceriurile.“

S'a naltiatu la ceriu

b) *pe unu nuoru*, pentru de a se implini Scriptur'a, care dice „elu si-face din nuori caruti'a sa, si ambla pe ariplele ventului“ (Ps. CIII. 3.) — S'a inaltiatu inaintea ochiloru lor, si nuoru l'a luatu pre elu de naintea ochiloru lor.“ (Fapt. Ap. I. 9:) „Nuorulu acest'a — dice S. Bernardu nu l'a spriginitu pre elu ca pre unu ostenitu, neci nu l'a impinsu inainte ca pre unulu, ce nu pote merge decatu incetu; neci nu l'a sustienutu ca pre unulu, ce potea se cada; ci sierviá spre premarirea lui.“

S'a inaltiatu la ceriu

c) *in presinti'a Apostoliloru sei, ca acestia se fia marturiele lui,*

ca credinți'a lor se fia cu atâtu mai tare, si dorulu lor dupa ceriu se fia cu atâtu mai mare. „Veti fi mie marturie in Ierusalimu, si in tota Jude'a si Samari'a, si pana la marginea pamentului.“ (Fapt. Ap. I. 8.) „Si noi amu vediatu si marturisimu, că Tatalu a tramisu pre Fiulu Mantuitoriu lumii.“ (I. Inu IV. 14.) „Inaltierea lui Isusu la ceriu — dice S. Leu serm. 1.de ase. — a intaritu intru atâta credinți'a Apostoliloru, încâtu nu s'au spariatu mai multu de cătusie si fere, de prinsori, de esilu, de fome, de focu, de dintii fereloru selbatice.“

S'a naltiatu la ceriu

d) in stralucire si marire incungiuratu de cetele ceresci. „Redicati boiari portele vostre, striga entusiasmatu S. Davidu, prevediendu in spirretulu seu inainte inaltierea triumfale alui Cristosu, *redicati-ve porte eterne, ca se intre imperatulu maririi.*“ (Ps. XXII. 7.) „Bateti in palma (aplaudati) voi tote poporele, buciumati lui Ddieu cu chiotu de bucuria. Ddieu se sue in susu in sunetu de bucuria“ (Ps. XLVI. 2. 6.)

S'a inaltiatu la ceriu.

e) ca se ne deschida ceriulu si se ne pregatesca si noue locu. „Se nu se turbure anim'a voastra. In cas'a Tatalui mieu sunt multe locasiuri, de nu ar fi asiã asi fi disu voue; că-ci voiui merge se gatescu voue locu, si de voiui merge se gatescu voue locu, éراسi voiui veni si ve voiui luã pre voi la mine, ca unde sum eu, se fiti si voi“ (Inu XIV. 1—3.) „Unde voiui fi eu, acolo va fi si servitoriulu mieu“ (ib. XII. 26.)

Ceriulu este patri'a, este tient'a nostra; asiã dara

a) se despretiuimu cele trecatorie: „Ce va ajunge omului de va castigã lumea tota, si si-va perde sufletulu seu; séu ce va dá omulu schimbu pentru sufletulu seu?“ (Mat. XVI. 26.) „Nu iubiti lumea, neci cele din lume; de iubesc cine-va lumea, nu este iubirea Tatalui intru densulu“ (I. Inu II. 15.) „Lumea — dice S. Bernardu — striga: eu trecu; carnea striga: eu pieru; diabolulu striga: eu insielu, Cristosu striga: eu mangaiu. Si totusi se urmãmu noi mai bucorosu, lumii, care trece, carni, care pper, diabolului, care insiela, decâtu lui Cristosu, care mangaiu?“

b) se lucrãmu, se ostenimu pentru castigarea ceriului. „Cercati mai antãiu imperati'a lui Ddieu si dreptatea lui.“ (Mat. IV. 33.) „Domne! cine pote petrece in cortulu teu; cine pote locui in muntele teu celu santu? Celu ce umbla fora macula, face dreptate, si vorbesce adeverulu din anima; celu ce nu calumnieza cu limb'a sa, nu face reu deapropelui seu, si nu respandesce defaimare in contra vecinului seu.“ (Ps. XIV. 1—3.) „Nu totu, celu ce dice mie: Domne, Domne! va intrã in imperati'a ceriului; ci celu ce face voi'a Parintelui mieu, care e in ceriu, acel'a va intrã in imperati'a ceriului“ (Mat. VII. 21.) „Deca voiesci a intrã in vietia; tiene mandatele!“ (ib. XIX. 17.) „Deca faceti atâtu de multu — dice S. Aug. — ca se traiti unu tempu in lume, câtu demultu trebue dar se faceti, ca se traiti in veci in ceriu?“

Dreptu aceea I. A! „*Susu se avemu animele.*“ Tient'a o scimu, calea inca ni este cunoscuta: „*Si unde mergu eu, sciti, si calea sciti.*“ (Inu XIV. 4.) Amin.

Dominec'a Santiloru Parinti.

Predica.

(de **Joanu Murgu**, parocu in Oradea-mare.)

Despre rogatiunea in numele lui Isusu.

„Eu pentru acestia me rogu, nu pentru lume me rogu.“

(Inu XVII, 9.)

Nici o datorintia nu ni se impune de santii Parinti ai bisericeii asiá de adese animelor nostre *precum aceea a rogatiunii*; cá-ci ei recunosc in rogatiune: *Chiaea totoruru bunatatiloru*, cari sunt delipsa omului spre venitoriulu temporale si spre fericirea eterna; recunosc in ea unu miedilocu potinte spre inaintare in tote virtutile, si arma in contra ininuciloru mantuintiei nostre. Deaci sublimele preamariri ale rogatiunii, cari se reversa din graiulu lor. Asiá scrie Santulu Joanu guru de auru: *De vomu cere donulu curatiei fetioriei nemaculate, séu donulu de a remané nepetati in trept'a casatoriei — de a invinge miscarile turburatorie ale maniei, de-asi mosteni anim'a in pace de naintea tentatiuniloru peatose, séu de a implini datorintiele starii si chiamarii nostre, asiá rogatiunea va fi celu mai bunu miedilocu, de a ajunge donurile aceste, si a face calea virtutii usiora si placuta.*“ Rogatiunea e stelpulu fundamentale alu santeloru virtuti, scara catra Ddiu, si radimu veduveloru; amic'a angeriloru, fundamentulu Credintiei, coron'a eremitiloru, si usiorarea celoru osteniti.

I. A! Ensusi Mantuitoriulu nostru Isusu Cristosu iea intru *preamarirea* sa indemnu de a se rogá Parintelui cerescu, dicundu: „*Eu pentru acestia rogu éra nu pentru lume rogu;*“ spre a fi indemnati a ne rogá si noi ca si densulu, cum s'a rogatu densulu, ca tote rogatiunea nostra, propusa intru numele seu la Parintele cerescu, se ajunga ascultare! Deci se ne rogámu *iubitoru mei in numele lui Isusu Cristosu*. Dar ce insemnéza? ce va se dica acést'a? Despre acést'a voiescu se ve cuventezu astadi, *adeca despre rogatiunea in numele lui Isusu Cristosu*.

Precum datorintia si adunc'a multiamita catra Tatalu nostru celu cerescu; asiá si folosulu nostru propriu recere, a fi cu buna luare aminte.

1) *Rogatiunea nostra trebuie se aiba isvorulu si spriginulu seu in Isusu Cristosn*. Isusu Cristosu este Fiiulu lui Ddiu, de o fintia cu

Tatalu, de carele e iubitu cu iubire nespusa; de unde vredniciele nemensurate, cari si le-a adunatu in vietia pamentesca, umilindu-se si patimindu pentru noi, sunt o vistieria nepretuita, din care se potu impartasi tote secele fora de a se imputina: *sangele seu* e unu isvoru premaritu si nesecatu alu mantuintiei si darului pentru tote gintile. Elu si-a datu cuventulu seu celu santu si ne-a incredintiatu de nenumerate ore prin adeveru „*adeveru dicu voue*“ cumca rogatiunile nostre voru afia ascultare inaintea tronului d.dieescu. Deci la acest'a trebuie se sucurgemu in rogatiunea nostra, radimandu-ne pe ace'a amore, de care se bucura Cristosu la Parintele seu, care e in ceriuri, radimandu-ne pe meritele, cari si le-a agonisitu, radimandu-ne spre cuventulu neschimbatu, care ni l'a datu. Cererea si rogatiunea nostra se o propunemu in conformitate cu rogatiunea sa; cu incredere fiesca in meritele si promisiunile sale se strigamu catra Tatalu si Ddieulu nostru, ca se asculte rogatiunile nostre pentru voi'a Fiiului seu. Acest'a incredintiare radimata spre domnedieescu Mantuitoriu ne invetia si sant'a baserica, inchiaiandu tote rogatiunile sale cu cuvintele: *Pentru Domnulu nostru Isusu Cristosu.*

2) *Rogatiunea nostra trebuie implinita intru unirea amorii lui Isusu Cristosu.* — Acest'a e numai atunci, de suntemu fiii darului, si deca nu e ingreuiata inca anim'a nostra neci prin o sarcina a pecatului. Numai in casulu acest'a ne va iubi Isusu Cristosu cu o amore ca aceea, cum nu e in stare a iubi neci o creatura moritoria; mai tare decatu: maic'a pre fiinlu ei, decatu mirele pre mires'a sa. Asia cresce iubirea sa incatu intru asemenea anima se cobore cu Tatalu seu. Si acolo in modu plinu de admirare si-redica tronulu: „*De me iubescce cineva si va tiené cuventulu mieu, si Tatalu mieu lu va iubi pre densulu; noi vomu veni si vomu lua locasiu in densulu.*“ (Joan. XIV. 23.) In casulu acest'a pote dice omulu cu acelu mare invetiatoriu alu poporeloru: „*Vietiuescu, totusi nu eu, Cristosu vietiuescu intru mine.*“ (Gal. II. 20.) Deca se roga unu asemenea omu, se roga adeveratu in numele lui Isusu Cristosu, ca-ci se roga in unire cu Isusu, ma asia dicundu se roga din anim'a lui.

3) *Rogatiunea nostra trebuie se corespunda vointiei lui Isusu Cristosu.* — Acest'a se intempla numai atunci, deca ne vomu roga pentru lucrurile acele, pentru cari s'a rogatu ensusi Cristosu.

Sant'a Scriptura ne-a pastratu intru mangaiarea nostra unele rogatiuni de aceste. Asia s'a rogatu *Isusu Cristosu pentru latirea imperatiei domnedieesci*, si spre marirea ddieesca, precum audiramu in sant'a Evangelia de astadi, dicundu; „*Parinte! a venitu or'a, premaresce pre Fiiulu teu, ca si Fiiulu teu se te premaresca pre time.*“ — *Premarcesce-me la tine insuti cu marirea, carea am avut'o la tine mai inainte pana n'a fostu lumea.*) Inu XVII. 1—5.) Isusu Cristosu s'a rogatu pentru invetiaceii sei, si pentru credintiosii totororu seceleloru venitorie: „*Nu pentru lume rogu, ci pentru acestia, care mi ai datu mie . . . Parinte sante pazesce-i pre densii intru numele teu . . . Ca se fia*

un'a, precum și noi. Santiesce-i pre densii in adeveru, cuventulu teu e adeverulu. Parinte! voiu ca unde sum eu, se fia și aceia la mine, pre cari mi ai datu mie, ca se vedia premarirea Fiului teu." Isusu Cristosu s'a rogatu pentru luarea pocalului plinu de amaritiunea suferintielor, dicundu: *Parinte! deca e cu potintia, treca dela mine pocalulu acest'a, dar nu fia voi'a mea, ci voi'a ta.*" (Mat. XXVI. 39.) Isusu Cristosu s'a rogatu pentru inimizii sei, s'a rogatu pentru primirea sufletului seu in manele Parintelui, dicundu: *„Parinte in manele tale mi dau sufletulu.“* (Luc. XXIII. 46.)

Rogatiunea noastra va corespunde vointiei lui Isusu Cristosu, deca ne vomu rogá dupa preceptele sale. Elu celu nemarginitu, avutulu de indurare a venitu intru ajutoriu slabitiuniloru nostre, și ne a invetiatu prin *„Tatalu nostru“* cererile, cari sunt iertate a le indereptá catra Ddiu. Elu ne-a invetiatu spre santirea numelui seu, latirea imperatiei și spre implinirea vointiei sale. Elu ne-a invetiatu, a ne rogá dupa nutrementulu nostru, celu de tote dilele, iertarea pecatelor, tari'a darului in or'a tentatiunii, și pentru invingerea totororu relelor, precum ale corpului, asiá și ale sufletului.

4) *Rogatiunea noastra trebue implinita dupa esemplulu lui Isusu Cristosu.* Cum s'a rogatu Isusu Cristosu? Elu s'a rogatu cu cea mai profunda umilintia, dandu tota lumea din giurulu seu uitarii, s'a plecatu in cea mai adunca pietate. Elu s'a rogatu cu o nemarginita incedere, asceptandu tote dela Parintele seu. Elu s'a rogatu cu cea mai indeplina abnegare, tote rogatiunile si cerintiele aducundu-le neconditiunatu in tipu de ardere lui Ddiu. Elu s'a rogatu cu paciintia neobosita, nu numai multe ore ale dilei, ci nopti intrege a santitu rogatiunii.

Acum sciti Jubitoru mei! cari conditiuni presupune rogatiunea in numele lui Isusu Cristosu; si precepti usioru, ca se tienu multe de o asemenea rogatiune. In asemenare cu tipulu acest'a ni se arata rogatiunea noastra cu totul alt'a. Ah catu de adese are ace'a temeiu in egoismulu si complacerea propria! Catu de pucinu radimu afla in Domnulu nostru si Mantuitoriu Cristosu! Decate ori se inaltia din o anima desfrenata si incarcata de pecate! De multe ori e obieptulu rogatiunei nostre unu lucru, care nu corespunde neci decatu vointiei lui Isusu Cristosu, si mantuirii nostre! Decate ori ne rogamu distrasi, fora incedere, negliginti!

Oh se sternimu dar pareri de reu in noi, pentru ca amu fostu pana acum nepasatori si fora grige intru unu lucru atatu de momentosu, si se ne proponemu pe venitoriu a ne rogá catu mai adese, a ne rogá cu pietate, pentru ca rogatiunea facuta in numele lui Isusu Cristosu, rogatiunea pia, devota, rogatiunea adeverata cuprinde in sine folosuri nepretiuite; ca-ci *rogatiunea in numele lui Isusu e cea mai prea marita, si forte avuta de daru.* Rogatiunii acestia i sunt promise si incredintiate tote cate le vomu cere, *„Adeveru, adeveru dicu voue, totu ce veti cere dela Tatalu*

mieu intru numele meu, vi se va dá voue.“ (Inu XIV. 23.) Si cine este acel'a, care face promisiunea acést'a? Ensusi D. N. Is. Cr. carele dice despre sine: „*Ceriuu si pamentulu voru trece, éra cuvintele mele voru remané in eternu.*“ (Marcu XIII. 31.) Si Cristosu intaresce indoitu promisiunea sa, dicundu ea intr'o forma de juramentu: „*Adeveru, adeveru graescu voue*“ cari cuvinte sunt sigilulu seu imperatescu pe promisiunea sa serbatoresca, cà tote câte le vomu cere dela Tatalu intru numele seu, ni se voru dá noue. Nimicu nu este atátu de mare, nimicú atátu de pretiosu, ce se nu ne potemu castigá dela Tatalu prin rogatiunea facuta in numele lui Isusu. Santii Apostoli cu rogatiunea in numele lui Isusu invingeau spiretele cele necurate, vindecau boatele, renviau chiaru pre cei morti.

Si câte alte esemple minunate aflámu despre puterea rogatiunii facute in numele lui Isusu, si dela Apostoli incoce! La anulu 350 cetatea *Nisibis* érá ocupata de imperatulu persiloru, *Sapor II.* Episcopulu cetatii acestia, *S. Jacobu* vediendu ticalosi'a, la care ajunse cetatea acést'a cu poporulu seu, se suí pe murii cetatii, si redicandu-si manele la ceriu, cu incredere deplina cerú dela Ddieu ajutoriu in contra dusmaniloru pagani. De necairi nu stralucíá neci macar o radia de sperare; eliberarea cetatii cu miediloce omenesci, si dupa intipuirea omenesca parea imposibile; candu eca la rogatiunea episcopului santu, tramise Ddieu dintru odata unu roiu cumplitu de vespi veninose, cari intrandu in urechiale, in narile animaleloru taberei dusmanose, le fecera atátu de selbatece, încátu provocara cea mai mare disordine si turburare in tabera, multi dintre ostasi fusera calcati de animalele loru, si ceialalti imprasciati in tote partile. Saporu ensusi vediendu in acést'a intemplare degetulu lui Ddieu, care scutesce cetatea, retragundu-se o-a lasatu in pace. (Theodoret. ist. ecel. I. II. c. 30.)

Se nu ve aduca I. A! neci decátu in mirare, cà se afla unu daru atátu de imbelsugatu in rogatiunea facuta in numele lui Isusu; cà-ci deca neci unu rege pamenténu nu ar respinge cererea, ce i se propune in numele fiului seu, cu cátu mai pucinu va denegá acelu imperatn alu ceriului si alu pamentului implinirea unei rogatiuni, care i este adresata in numele Fiiului seu prea iubit!

Efeptulu acestu binecuventatu alu rogatiunii lu vomu poté esperíá si noi ensíne, deca vomu indreptá rogatiunea nostra catra Parintele cerescu in modulu aratatu. Daru dupa daru se va reversá peste noi din ceriu, si multe se voru intemplá altcum in casele nostre, in giurulu nostru, mai bine, mai cu sporiu, mai norocosu. Multe lacrimi se voru sterge, multe patime se voru aliná, multi nevinovati voru scapá de cursele, ce li se arunca in cale de mane dusmanose, peccatosii se voru indereptá, multi in fricati se voru incuragiá; si vomu inflorí inaintea ceriului in nenocintia ca liliele, si se voru luá dela noi patimele si suferintiele, sub ale caroru apesari gememu acum.

I. A! ce multe avem noi de-a cere dela Ddiu! Ne lipsesce darulu seu spre casele și campiele noastre, ne lipsesce indrumarea și conducerea sa in tote lucrurile și cararile noastre, ne lipsesce darulu seu inaltu spre a poté propasi in bine, și spre a poté fini fericitu vietii nostra pamentesca. Câte suflete au inca pe lenga aceste și alte lipse, cari nu le potu incredintiá neci unui sufletu, și despre cari scie numai bunulu Ddiu.

I. A! S. maica baserica serbeza astadi amintirea S. Parinti adunati in Nice'a. Dar prin ce au ajunsu acei venerati Perinti la unu gradu atâtu de inaltu alu religiositatii, încâtu s'au aflatu demni a fi onorati de tota posteritatea?! Prin ce alta, decâtu prin rogatiune. Lucrau și se rogan neincetatu; eca vietii a loru!

Oh se urmâmu dar și noi esemplului loru maretiu; se ne rogâmu neincetatu; se ne rogâmu in numele lui Isusu Cristosu, sciindu ce folosuri mari aduce o asemene rogatiune. Era tu oh ddicescule Mantuitoriu! tramite darulu teu celu santu peste noi, ca prin flacar'a iubirii tale se incaldiesca animele noastre, și se reverse in densele zelulu rogatiunii spre mantuirea sufletelor noastre. Amin.

Predice ocazionale

Predica la mortu.

(din scriptele repausatului **Luca Popu Munténu.**)

„Vai, vai, vai celoru ce locuescu pe pamentu!

(Apoca'. VIII. 13.)

Candu privescu la pomp'a acestei lumi, ce sembesce cu o sembire falsa și perfida, ce cuprinde in merulu celu mai frumosu verme hedu și in patur'a de miere veninu, la acést'a lume feerica, și la fericirea ei mascata, stau meditandu, și nu sciu, se ridu hohotindu cu Democritu, séu se plangu sbocotindu cu Eraclitu? Marturisescu, ar fi ce ride și ar fi ce plange. Inse in gele risulu e graiu importunu, deci rida cine vre cu Democritu celu lizitoriu; eu voiu se plangu cu Eraclitu.—

Si nu fora cauza: că-ci acést'a adunare gelosa, acést'a pompa investuta cu velu de dorere, și ah! gemetele triste, ce audu, ca dela nesce sermane turturele, aceste tîpete sfasiatorie, ce petrundu adi urechiele mele, nu mi dau cauza spre risu voiosu, ci spre amararitiune dorerosu și spre spaima de morte, câtu mi-vene a prorunpe cu profetulu regescu in aceste cuvinte: „*Tremura in mine anim'a mea, și spaima de morte navădescu asupra mea; frica și cutremuru vene peste mine, și me acoperu fiori.*“ (Ps. LVI. 5. 6.)

Ah! câtu de dorerosu se vaita, și cum plange, câtu anim'a sta se se franga, cum geme N. N. sub lovirea ucigasia a mortii, dicundu in do-

rerea sa cu patimitoriulu Jobu: „*M'a despoiatu de glori'a mea, si coron'a a luat de pe capulu micu.*“ (Jobu XIX. 9.)

Se vaita orfanii celui repausatu: „*Anu ajunsu orfani, fora tata!*“ (Tren. V. 3.)

Se vaita casnicii intristati: *Trecu bucuri'a animei nostre, se schimbà in gele viersulu nostru.*“ (ib. 15.)

Dara oh veduva intristata, Rachila plangatoria! Te rogu „Incete vocea ta a plange si ochii tei a lacrima (Jerem. XXXI. 16.) — S. Joanu, invetiacelelu favoritu alu Dlui Cristosu rapitu in visiunile misterieloru ceresci, dupace a descriu (Apoc. VIII. 7—12,) pocnirile urmate dupa sunetulu trombitiei angerului alu troile si alu patrule, numai decatu nareza minunea, acest'a; „*Si am vedutu, si am auditu pre unu angeru sborandu in midiloculu ceriului, dicundu cu glasu mare: vai, vai, vai celoru ce locuescu pe pamentu!*“ Si ore cine pote nega, cumca acestu vai! intreitu nu apesa greu pre lucuitorii pamentului? Ca-ci deca intorcemu ochii nostri luminati prin credinti'a cea adeverata la conceperea si nascearea omului cadiutu cu Adamu, ce am pote dice, decatu „*vae mihi nascenti!*“ vai de celu ce se nasce! Ca-ci chiaru de amu retace vaiulu mamei Eva, sentinti'a acest'a: „*cu dorere vei nasce fii!*“ totusi unu vaiu mai mare decatu acest'a, unu vaiu mai dorerosu stringe sufletele nostre: ca omulu indata in pantecele mamei sale, e inimiculu conjuratu alu Domnedieului seu Creatoriu, supusu poterii diavolului, pentruca se concepe in morbulu geneticu in blastemulu pecatului stramosiescu. Acest'a o a cunoscutu, si o a plansu profetulu incoronatu S. Davidu, prorumpendu in acestu vaiu: „*In foradelegi n'am conceputu si in peccate n'a nascutus mam'a mea.*“ (Ps. 4. 7.) Asemene si S. Pavelu, maestrulu paganiloru, marturisesce despre sine si despre ceialalti israeliti credintiosi: „*Si noi eramu din fire fii maniei, ca si ceialalti* (Efes. II. 3.), pentru acea fora deschilirea nimenui: „*Pentru noi toti a moritu Cristosu!*“ (Cor. V. 14.) Deca inse cineva nu se curatiesce de acestu pecatu stramosiescu prin scald'a botezului, perindu asiã din lume, nu pote vede imperati'a lui Ddieu. Dulcele nostru Mantuitoriu afirma acest'a ca si cu unu juramentu, graindu astufelu catra Nicodemu: „*Amin, amin dicu tie, de nu se va renasce cineva din apa si din spiretu, nu va pote intrã in imperati'a lui Domnedieu.*“ (Joanu III. 5.) — Oh, ce periclu, ce vaiu sfasiatoriu de anima si omoritoriu de sufletu! Vai noi *fii maniei*, ai blastemului si ai periclului. — Acestu frate alu nostru, repausatu in Domnulu, inca trebuiã se dica, *vai! de ce n'am nascutu!* — Dara Parintele nostru cerescu pentru patim'a si mortea unicului seu Fiiu, a Mantuitoriuului nostru Isusu Cristosu l'a ascultat cu indurare in vaiulu seu doiosu, dicundu-i! „*Cu iubire eterna te-am iubitu, pentru acea te-am atrasu la mine cu indurare*“ (Jer. XXXI. 3.); si candu s'a renascutu in scald'a S. Botezu, si s'a imbracatu in Cristosu, indata din *fiulu maniei* „*s'a facutu mostenitoriulu lui Ddieu si impreuna mostenitoriulu lui Cristosu*“ (Rom. VIII. 17.), si cu adeveratu, ca-ci

sacramentulu S.-lui Botezu nu e numai pura scaldare in apa, ci e renascere adevărata: *din apa și Spiretulu santu.*

Deci Tristi Ascultatori! „*Unu vaiu a trecut, éca mai venu inca doue vaiuri dupa aceste*“ (Apoc. IX. 12.) adeca vaiulu vietiei și alu mortii omului. Profetulu încoronatu, meditandu despre vietia lugubra și plina de necasuri a omeniloru, eschiama cu cuvintele aceste: „*Anii nostri se pierdu ca unu paingenu. Tota aprigimea aniloru nostri este ostendela și necasu*“ (Ps. LXXXIX. 10.) Și cu dreptu cuventu, ce sunt anii nostri, decâtu o staruintia continua, o ostenintia vana, unu vaiu? Totu tempulu vietiei nostre lu petrecemu in lucrari desierte, in multe doreri, in deschilinite temeri, in multe neincrederi in nesuintie usucatorie și oflitorie. Ca zecele catenei sunt ostenintiele nostre; trecundu un'a indata sosese cealalta. Përpetue sunt dorintiele nostre, pentruca acusi un'a oftâmu, acusi de alt'a ne ferim. Vai multu ne ostenim, multu ne stricâmu și miserii! nici nu luâmu aminte, că tiesemu o panza de painginu; mare lucru facemu, ce n'are nici unu folosu. Vai de vietia nostra!

„*Anii nostri se pierdu ca unu painginu.*“ Painginulu incepe cu multa staruintia tieserea retii sale, fuge in susu și in diosu, acusi incoce, acusi incolo, și adese se reintorce la locul d'antâin, se absorbe, se consuma legandu firele sale, se prinde, se acatia, ca se estinda opereea sa și se o spandiure de locu inaltu, nu crutia nici maruntaiele sale, ci voiosu le sacreza pentru a tiese acestu velus ubtire. Éra dupace si-a gatatu panz'a cu multa truda, a impletitu tote firele cu multa maestria, si-a asediatu casul'a intr'unu coltiu siguru, éca o atingere de metura — totulu nimitesce, și bietulu painginu ori se omora de odata cu lucrulu seu, ori e doboritu, ca se fia calcatu sub pitiore. Și asiâ painginulu nefericitu e ucisu in panz'a, in firele, ce ensusi si-a resucitu.

Asiâ și omenii, se sfarama cu multe ostenintie; unii ca se propasiesca, se pota ajunge la rangul inaltu; altii ca se pota notá in placeri; altii ca se adune comore, și pre acele se și le tiena și se le immultiesca. Spre astufeliu de lucruri intrebuintieza tota mintea lor, spre aceste sacrificia sanetatea lor; se ostenescu, se nepaciuecsu, asuda și languediescu, ca painginii consumandu maruntaiele lor. Și dupace au facutu aceste tote, ce au esoperatu! — o panza de painginu, cu carea se prindia musce și tientari. Vietia lor e chinu, și finea lor suspinu: că-ci amortiescu in lucrarea lor, și speranti'a nu le mai aduce dile de placeri ci din contra amagiri și doreri; și cea ce au ziditu se le fia palatiu de desfetare, éca, in fine le este — cosciugu (sacriniu).

Se ne de adevărintia despre acést'a Patriarculu *Jacobi*, care amaru a probatu vaiulu vietiei sale. Candu Faraonu, regele egipténu, întrebà pre acestu cuviosu: „*Câte sunt dilele aniloru vietiei tale?*“ (Genese XLIV. 9.) — Acest'a cu capulu plecatu, gangavindu respunse: „*Dilele peregrinarii mele sunt o suta și treidieci de ani, mici și rei.*“ — Audfți voi sufletu crestine! ce dice cuviosulu patriarcu, betranu de 130 ani! Éca

aceste dfile multe le nunesce mici, și da caus'a pentru ce: „*Si n'au ajunsu dfilele parintelui mieu, in cari au peregrinatu.*“ (Gen. XXV. 7.) Că-ci Avramu stramosiulu seu vietiuí 175 ani; Isacu parintele seu 180 ani. Și pentru ace'a le a potutu numí mici, pentruca vietia omeniloru, desí a traitu Matusalemu 969 ani, nu e alta decâtu „*Unu aburu, ce se arata pucinu.*“ (Jac. IV. 15.) care deca a trecut, nu i mai remaine urma ca și cum n'ar mai fi fostu.

Și aci oprindu-se fratele nostru mutatu dela noi, N. N. si-a intorsu privirea la dfilele sale trecute și a inceputu cu Predicatoriulu intieptu a eugetá asiá: „*Am vediutu tote, câte se intempla sub sore, și éca totulu e desiertatiune și tortura sufletesca.*“ (Ecl. I. 14.) tote sunt vaiuri, o sorte vitrega. Juneti'a frumoasa, petrecerea voioasa, joculu, risulu, music'a: *éca tote sunt desiertatiune și tortura sufletesca*; că-ci: „*risulu se mesteca cu dorerea. și bucuri'a se finesce in gele.*“ (Prov. XIV. 13.) Eca T. A.! „*Alu doilea voiú a trecutú*“ vaiulu alu doilea alu omului din esilu, alu vietiei sale nemernice a trecut; „*alu treilea voiú éca vine degraba.*“ (Apoc. XI. 14.) Alu treilea vaiu, vaiulu mortii, iute a sositu, și fratele nostru N. N. a calcatu dejá pre pagulu seu. Acestu vaiu poternicu asterne la pamentu pre cei mari; pre regi i trentesce depe tron, lapeda coron'a depe capulu loru și smulge sceptrulu din manele loru; pre domnu ca pre servitoriu, pre nobile ca pre tieranu, pre celu avutu ca pre cersitoriu, pre invetiatu ca pre neinvetiatu, pre betranu ca pre teneru, pre parinte ca pre fiu, — i arunca intr'o gramada; nu este fugaciu atâtu de aprigu, care se scape de cursulu mortii; de și *Ascal* se intrecea in fuga cu capriorele, mortea totusi lu-ajunse (II. Reg. II. 13.) Nu este *Ulise* atâtu de erou, nu este *Ercule* atâtu de vertosu, care se ste la lupta cu dens'a; nu este *Lucretia* séu *Elena*, carea se o farnece cu frumseti'a; nu este flore, carea se fia crutiata de cos'a ei.... In darnu, in contra acestui vaiu nu este lécu; că-ci cu totii „*cu morte vomu mori, și ca apă ce se scobore pe pamentu, care nu se va adună*“ (II. Reg. XIV. 14.)

Ah! câtu de multi intona canteculu gelnicu alu acestui vaiu: „*O morte, câtu e de amara memori'a ta omului, ce petrece cu pace in bunurile sale.*“ (Ecl. XLI. 1.) Deschilinitu acelor'a, cari se prindu cu mane cu pitiore de lume, de bunetatile ei de petrecerile ei feerice. Dara acelor, crestini pii, cari nu se considera de locuitorii acestui pamentu, ci cu profetulu incoronatu se numescu *straini și peregrini*, acelor'a nu este amara, că-ci marturisescu: „*nu avemu aici cetate statatoria, ci cautămu pre cea ce va se fia.*“ (Evr. XIII. 14.) Acesti-a de și cu trupulu sunt pe pamentu, și dupa trupu suferu multe vaiuri și necasuri, cu sufletulu „*le este petrecerea loru in ceriuri*“ (Filip. III. 20.) și cerca cele de susu, unde este și Cristosu și medita despre cele ceresci și *nu despre cele ce sunt pre pamentu.* (Colos. III. 12.)

Fratelui nostru N. N. repausatu in Cristosu inca nu i-a fostu *amara aducerea aminte de morte*, că-ci inainte de a plecá pe calea eternitatii

s'a gatitu bine inarmandu-se cu trupulu lui Christosu; plecandu din acé-st'a vale a plangerii s'a suitu pe muntele Tavoru, unde Isusu Nazarítenu lu a primitu sufletulu lui in gloria. — Sî ca se lase inca o radia din urma a iubirii sale, catra cei ce remanu aici, prin mine si-iea remasulu bunu astfeliiu:

Jertatiuni

(Cuventatoriulu se adreséza catra patronulu, fautoriulu séu amicu lu repausatulu.)

Inainte de tote mi-aduc eu aminte de tine... N. N. sî de la tine mieu remasulu bunu, scumpulu mieu! „*Domnulu cu tine, cu celu mai tare intre barbati.*“ (Jud. VI. 12.) Ti-multiamescu de iubirea nemarginita, ce ai aratat catra mine. Ddieu se lungesca firulu vietiei tale cu pace sî cu fericire. Fia in manele tale totu deun'a „*spat'a lui Ddieu sî a lui Gedeonu*“ (Judic. VII. 20.) Un'a mai ceru ca o ultima gratia de la tine: se primesci sub umbr'a aripeloru tale cas'a mea seracita, trist'a mea veduva, fiii mei orfani, sî le fii sî de aci nainte binefacatoriu generosu. — Catra voi mi redicu capulu tristu sî obositu, familie consangene! cari v'ati ramuritu din darurile avute ale lui Ddieu ca crangele cedriloru pe muntele Livanului. Ah dulci consangeni, rudenie aproape sî indepartate! acum fia Ddieu cu voi, éca cu mine nu veti mai petrece, dara acel'a, care „*a binecuventatu cas'a lui Israilu, sî a binecuventatu cas'a lui Aronu*“ totu acel'a „*ve va umbrî sî pre voi sî pre fiii vostri*“ (Ps. 113. v. 12. 14.)

Sî acuma tie ti-graiescu, in grumadii tei cadu, tu partea cea mai buna a animei mele (N. socia) margeu'a scumpa, bucuri'a sî mangaiarea vietiei mele triste, iubi't'a animei mele, N.! éca sî acuma mai curgu periuri de lacrimi pe faci'a mea vestedita, sî anim'a mea contopita cu a ta se frange de amaru, candu cu buze tremurande, cu doiu nespusu ti-dicu sî tie: remasu bunu! „*O cine afla o femeia buna, binele lu afla sî primesce bucuria de la Domnulu.*“ (Prov. XVIII. 22.) Vai, câtu mi-e de greu sî amaru a me despartî de femei'a cea buna, de tine, scump'a mea! Buneti'a ta, anim'a ta drept'a, credinti'a ta, amorea ta, cu carea m'ai grigitu di sî nopte pirotindu lenga patulu suferintieloru mele, — se ti le resplesca bunulu Ddieu! Dara te rogu, scump'a mea N., margaritululu mieu! nu plange nici candu dupa mine, nu te megni, opresce lacrimarea ta, càci tote sunt in darnu; nu te luptá contra vointiei lui Ddieu. — Vedi, S. Davidu, panace erá pruncutiulu seu morbosu, a plansu, a postitu, s'a aruncatu la pamentu, rogandu pre Ddieu, se i lu tiena; éra deca a moritu pruncutiulu seu, a incetatu cu amaritiunea dicundu: *De ce se mai postescu, poté-lu voi mai aduce inderetru?* (II. Reg. XII. 23.) Dreptu acea glasulu mieu din urma catra tine e: se fii cu buna suvenire de sufletulu mieu; sî cresce cu amore materna in fric'a lui Ddieu orfaniei mei.

Vai! éراسi se renouiescu dorurile mele sî isvorele amaritiunii pornescu de nou prin ochii mei Ah! „*lasati pruncii se vena la mine!*“ Mat.

XIX. 14.) Lasăți fiii mei orfani se vena încoace: Dragii mei! éca acuma me ducu dela voi, și nu voi mai întorce; eu nu voi poté se portu mai multu grigea voastră, dara va grigi de voi acel'a, care *ține sorele și lun'a în manele sale*. Veniți! se punu manele mele pe capulu vostru și se dîcu cu betranulu Jacobu, binecuentandu-ve: „*Domnedieu, în faci'a caruia au amblatu parintii mei, angerulu, care m'a pazitu de totu reulu, se binecvente pre acesti prunci.*“ (Genes, 49. v. 15, 16.) și se chiamo spre densii numele meu și numele parintiloru mei, și se șe se immultiesca pe pamentu; ca și dupa morte se traiescu întru densii — Domnedieu cu voi, și ve aduceti aminte de parintele vostru! —

Și de la voi me despartu cu iubire, fratii mei (N. N.) „*Fratii mei voi, osulu meu, carnea mea voi.*“ (II. Regiloru. XIX. 12.) precum și de la consociele vostre (N. N.) Darulu lui Ddieu se vena asupra voastră și remana pururea cu voi. Recomandu amorii și scutirii vostre soci'a mea veduvita și pre fiii mei orfani. —

Mi-ieu remasu bunu și dela voi toti, consangeni, binevoitori, amici, vecini, servitori, orfani, mame, mici și mari, Ddieu cu voi! Ddieu ve binecuvinte și ve resplesca pentru fidelitatea și bunavointi'a voastră. Și deca v'am gresitu ceva, pentru voi'a lui Cristosu, pentru mortea sa, iertati-mi, ve rogu. — Și érași graiescu cu S. Joanu gura de auru „*Remasu bunu dîcu érași; Ddieu cu voi, amicii mei, cu plecu pe drumulu strainu, pe care n'am amblatu nici candu, me ducu în tienuturi departate, pe cari nimene nu le-a vediutu, și mergu în alta imperatia a sufletului, mergu la locuri înalte, unde nimene nu me insociesce, me ducu înaintea Judelui Mare, Infricosiatu, și nu știu cum mi-va fi mie înaintea lui.*“ (Tract. de patient.); — pentru acea aduceti-ve aminte de sufletulu meu!

În fine me despartu și de tine, lume falsa, insielatoria și necostanta, vietia trupesca, pamentena, destulu te-ai jocalu cu mine. — Și voue ve dîcu remasu bunu, măfiri pamentesci, sperantie, desiertatiuni și fericiri peritorie. — *Am aflatu limanulu, deci remasu bunu, sperantia, norocu, destulu v'ati jocalu cu mine, jocali-ve și cu altii;* eu nu ve voi iubí mai multu pre voi, nu lumea, ci pre creatoriulu ei voi iubí și lui i voi servi în veci

Éra voi, cari ati venitu se dati onorea din urma remasitielorulu mele recite: „*fiți binecuentati în eternu, și ve binecvente pre voi Domnulu din Sionu, care a facutu lumea și pamentulu.*“ Amin.

La santire de baserica.

Predica.

(dupa mai multi autori de **Ioanu Moldovanu** preotu in Cigu diec. Gherlei.)

Baserica e casa lui Ddieu si port'a ceriului.

„Nu e aici alta ce, decâtu casa lui Domnedieu si port'a Ceriului.“

(I. Moise XXVIII. 17.)

Ca pre o mireasa infrumsetiata cu salbe si cu margele in din'a cununiei sale, acceptandu cu doru pre mirele seu iubitu, asiá vedu astadi acést'a baserica infrumsetiata cu ornatele sale serbatoresci, standu gata a pasi la cuunia eterna cu mirele seu cerescu, cu Domnul nostru I. Cristosu.

In o bucuria santa nota astadi animele nostre. Toti suntemu petrunsi de o consternere religioasa. Pe faciele nostre lucescu radie din lumin'a ceresca a mirelui divin, care a descinsu astadi se intempine pre mires'a sa iubita. Noi am venitu se i o inchinamu si se o menimu pentru veci sub scutul aripeloru sale. Suntemu cuprinsi de o pietate adunca. Stamu in faci'a mirelui domnediescu si cu mane tremurande i aratamu: Eca mires'a ta, ce ti-o inchina credintiosii tei! — Era eu I. A! carele sum chiamatu a ve vorbi la acestu actu sublimu, stau petrunsu ca si voi de insemnitatea acestei serbatori. Stau cu anima palpitanda in acestu locu, stau uimitu, cum stete Jacobu, fiulu lui Isacu vediendu in visulu seu scar'a, ce se redica pana la ceriu. In visu vedea patriarculu angerii lui Ddieu suindu-se pe scara in susu si in diosu. Si desceptandu-se din visu, cuprinsu de frica a eschiamatu: „*Tainicu e locul acest'a! abuna sema Domnulu e intru acestu locu; si nu e aici alta ce decâtu casa lui Ddieu, si port'a ceriului!*“ — asiá eschiamu si eu: Acést'a e casa lui Ddieu, acést'a e port'a ceriului!

Se ve aratu inse I. A! *in ce intielesu se numescu basericile crestine Casele lui Ddieu si Portele Ceriului, si in urma ve voi vorbi despre intrebuintiarea mai intielecta a avutiei.* Ve rogu, fiti cu buna luare aminte.

Ddieu e pretotindenea de facia. Spiretulu seu Santu pretotindene lucra, veghieza si lumineza. Susu si diosu; acolo unde stralucescu stele luminoase, de unde se reversa radiele pompose ale sorelui; si diosu in aduncime, prin abisuri si vali intunecose, unde si-a intinsu noptea aripele sale negre si acopere tote cu unu velu nepetrunsu. Nu e locu in acést'a lume larga, nu e punctu, nu e anghiu, unde nu s'ar senti fiint'a sa de facia. Pentru ace'a canta cu inspiratiune inalta profetulu Davidu in Psalmii de-

spre densulu: „Unde asi poté merge dinaintea sufletului teu? si unde asi poté fugi dinaintea faciei tale? — De me voiu sui in ceriu, tu esci acolo, de voiu descinde in iadu, éca c  esci de facia. De asi lu  ari-pele dioriloru si m'asi lasă la marginele mariloru, acolo inca m'ar conduce man'a ta, si drept'a ta m'ar sustiené, Domne!!!...“ (Ps. CXXXVIII. 7—10.)

Domnedieu e in totu loculu. In totu loculu sentimtu respiretulu divinitatii sale, in totu loculu e cu noi; dara care e acelu locu unde voiesca a primi rogatiunea si inchinatiunea celoru ce lu adora? Unde voiesca a audi intrunindu-se viersulu totororu credintiosiloru, marindu-lu intr'o anima si binecuventandu-lu? Unde a asediatu altariulu seu, pe care se i se puna sierfa, si de unde se imparta darurile sale ceresci, peste cei ce cadu inaintea lui si lu glorifica? — Unde?... Se ascultăm descoperirea lui Ddieu inaintea imperatului Salomonu, dupace acest'a edific  pe muntele Sionu acea baserica frumoasa si o sacr  lui Ddieu: „Am alesu si am santitu acestu locu, ca acolo pururea se fia numele meu; pentru ace'a spre acést'a mi-voru fi ochii mei, si va grigi de aceste sufletulu meu in totu tempulu“ (II. Paralip. VII. 16.) Asi  dara baseric'a e acelu locu, unde locuesce intru adinsu Ddieu. Insusi Fiiulu lui Ddieu o a marturisitu, dicundu catra parintii sei, cari lu-cercau: *Ce lucru, că me cautati? Au nu sciti, că eu trebue se fiu intru cele ce sunt ale Parintelui meu?*“ (Luc. II. 49.) Is. Cristosu dice c  trebe se fia in ale Parintelui seu, in baserica, in cas'a lui Ddieu.

Suflete crestine! de doresci a vorbi cu Ddielu teu, de doresci a descoperi secretele animei tale cu umilintia religiosa inaintea lui, de voiesci se ffi mai aproape de densulu, unde te-ai duce, unde ai afl  pre Ddieulu teu? — Ah! vena, vena aici in baserica, in cas'a sa lu-vei afl  pre densulu; aici si-va deschide ochii ca se veda credinti'a ta, si va plec  audiulu seu parintescu, ca se auda rogatiunea ta ferbinte, c -ci acestu locu si l'a alesu siesi, si l'a santitu; aici te accepta Ddieulu teu se te primesca in totu tempulu; darurile sale ceresci aici le-a depusu pentru credintiosulu seu poporu... Crestine! Ddieulu teu aici locuesce, pentruca „Nu e aici alta ce, dec tu Cas'a lui Ddieu!“

Mantuitoriulu inca e defacia pe altariulu acestei case a lui Ddieu nu numai cu sufletulu, ci sub tipulu panii si a vinului si cu trupulu. Asi  e Crestine! dec te ori depune preotulu Sant'a sierfa pe altariulu sacru, de at te ori Ddieu descinde de susu in poterea sa miraculosa, — si e aproape de tine, si sta in voi'a ta se vorbesci cu densulu, se i spuni iubirea si credinti'a ta catra densulu, se dobendesci pacea animei, si ferircirea sufletului teu, se te impreuni cu densulu; elu e aci, pentruca: „Nu e aici alta ce dec tu cas'a lui Ddieu.“

Ddieu si-a alesu baseric'a de locasiu iabbitu; acelu Ddieu, care te-a creatu din pamentu, care a luat pentru tine trupu omenescu, facundu-se amiculu teu in lumea acést'a, si care lumineza calea vietiei tale; c -ci

„*Elu e lumin'a adeverata, care lumineza pre totu omulu, ce vine in lume.*“ (Inu I. 9.); acelu Ddieu, care si-a versatu sangele pentru tine pe lemnulu crucii, care a ruptu catusiele diavolului, carele s'a naltiatu pentru tine la Parintele seu, ca se ti gatesca locu acolo spre bucaría si fericire eterna, acelu Ddieu, care in diu'a de apoi va judeca viii si mortii. Atunci vei tremura inaintea judecatoriului infricosiatu, vei tremura, Crestine! acum inse vedi, sentiesci ca e aci, blandu si bunu cum era odiniora, candu ambla pe pamentu propagandu mantuirea; te chiama, se te apropii de densulu; apropia-te fora frica si lu primesce in sufletulu teu, ca se fii fericitu. Ma de te sentiesci nedemnu, de a fi cu densulu, de a-lu primi, cadi inaintea faciei lui cu caintia, te desbraca de peccatele tale urite; ca-ci „*nu e aici alta ce, decatu cas'a lui Ddieu.*“

Cu veneratiune si petrunku de frica santa trebe se pasiesci aici, cu pietate trebe se cadi in genuchie intru multiamita ferbinte si umilintia pia, despoiatu de tote grigile lumii, aci trebe se vorbesci cu Dieulu teu si se ti-nalti la densulu anim'a ta; dara de cate ori trebe se vedu cu do-rere, cumca tu nu socotesci unde te afli, fiinti'a ta arata nepesare, ochii tei retescescu distrasi, buzele tale se misca, inse nu de sunetele ceresci ale unei anime, carea inseteza dupa posesiunea lui Ddieu; cugetulu teu sburda departe, tu te-ai uitatu, unde esci, te-ai uitatu, ca stai in facia cu Ddieu si ca acest'a „*nu e alta ce, decatu cas'a lui Ddieu.*“

Vai tie Crestine! deca ai incetatu a onora presinti'a lui Ddieu, in cas'a sa, ca-ci „*cari nu lu-voru marturisi pre densulu inaintea omeniloru, ba lu-voru nega, si densulu i va nega pre accia inaintea Parintelui seu celui din Ceriuri.*“ (Mat. X. 32. 33.)

Marturisiti dara si nu negati pre Domnulu vostru; veniti de lu preamariti in cas'a lui; apropiati-ve de densulu, ca-ci elu ve ascepta cu facia blanda la altariulu seu. Onorati I. A! loculu unde vedeti stralucindu Dieulu mantuirii vostre.

Patriarculu Jacobu a statu uimitu si incremenitu vedindu ceriulu deschisu inaintea sa si contemplandu angerii si pre Domnedieu — numai in visu; elu a sarutatu cu pietate petr'a pe carea a jacatu capulu seu dormindu; si cuprinsu de fiori a eschiamatu: „*Abuna sema Ddieu e in acestu locu.*“ Cu atat'a mai multu noi, cari lu vedemu in blandeti'a sa naintea nostra, cum nu vomu cade sarutandu loculu, unda s'a asediatu trupulu seu santu? Cum nu vomu striga: „*Nu e aici alta ce, decatu cas'a lui Ddieu!?*“ Da! fiacare baserica crestina e intru adeveru cas'a lui Ddieu; dar totu odata si *port'a ceriului*, despre ce in partea II.

II.

Cu adeveratu I. A! in acestu locu este port'a Ceriului. Aci ni se deschide o lume noua; aci stau adepostiti tramisii, alesii lui Ddieu, ca se intempine pre cei ce venu la densii, se le spuna misteriu lu-

mesci, și se le spunea misteriu (tain'a) veciei. Aci stau servii lui Ddieu, aratandu cu unu degetu la lumea acést'a peritoria, cu altulu la lumea, ce va se fia; ei deschidu pre unu minutu aripele porței, și arata din colo de velulu tainicu paradisulu, fericirea eterna, pentru carea au a se luptá creștinii pe acestu pamentu. „Acést'a e port'a ceriului.“ Pamenteanulu obositu de suferinție și de necasuri, ostasiulu credinciosu alu lui Ddieu, care suferé amaru și dorere pentru virtute și credinția, pecatosulu improvaratu de pecate, adusu la desperare, indoindu-se de mantuinti'a sa, și-vene in fire și redicandu ochii la ceriu, se apropia de acestu locu, bate la port'a eternității, ca se întrebe mai este ore scapare pentru densulu? Vene aci și aci la porta sta ca pazitoriu preotulu, și i spune, că este mangaiare, că este mantuintia pentru toti in credinția, că este scapare pentru pecatosu in penitintia.

Aci este altariulu santu, petr'a terminale (hotarului) între doué lumi, pe densulu sunt depuse chiaile ceriului, inse mana profana nu le pote atinge. Mergi dara pamentene, te desbraca de pecatele tale, luptandu lupta buna și pazindu credinți'a, indirecta tote faptele, nesuintiele și cugetele tale spre scopulu maretin, spre dobendirea fericirii eterne, ca asiá, candu vei veni mai in urma aci la port'a Cereiului, și va bate sufletulu teu, se cera intrare, — se ti se deschida port'a paradisiului. „Nu e aci altu ce, decâtu cas'a lui Ddieu și port'a Cereiului.“ I: A! deca lui Ddieu aci i place a ascultá rogațiunile nostre, și de aci voiesce a impartí darurile sale ceresci, cu câtá venerare trebuie se fimu catra acestu locu, cu câtá fala și pompa trebuie se infrumsetiámu acestu locu, unde intru adinsu ne cerceteza Ddieulu nostru! Deca in viet'i'a nostra lumesca ne place a onorá pre mai marii nostri in palatiuri splendide, și deca ne apropiámu de densii in vestminte de serbatore, deca spesámu multu pentru locuintiele nostre, spesámu multu pentru pomp'a nostra desierta, cu câtu mai multu trebuie se spesámu aci, unde este locuinti'a alesa a lui Ddieu! Cu câtu mai multu trebuie se aratámu adunc'a nostra venerare catra Ddieu, intempinandu-lu asiá precum cere anim'a și iubirea nostra fiesca catra atotpotintele Parinte, care ne-a datu tote ce avemu. Venu dara a ve arată in partea III. cum se întrebuințiámu averea nostra, ca se avemu bucuri'a nespusa in sufletulu nostru, și se ne aratámu multiamitori, pentru ce'a ce amu primitu din tesaurulu bunetáti lui Ddieu? —

III.

Abiá primi Zacheiu superiorulu vamesiloru pre D. N. I. Cr. in cas'a sa, și sufletulu seu indata intru atât'a s'a stramutatu, câtu densulu, care fu celu mai avaru omu, strigá: *Domne! éca diumetate din avuti'a mea o dau seraciloru!*“ că-ci mie mi-a surisu fericirea se potu fi ácelu fiu alu lui Avramu, care vietuesce din credinția. Fariseii și carturarii au murmuratu, facundu sgomotu, cumca Cristosu a intratu la unu pecatosu

asiá mare, dara nici Cristosu, care a venitu pentru cercarea si mantuirea celoru pecatosi, nici Zacheiu, care prin darulu dobenditu de la Cristosu s'a prefacutu in fiu credintiosu alu lui Avramu, nu s'a lasatu a se abate dela adeveru prin acei calumniatori. Sunt inse si in tempurile nostre farisei si filistei, cari arunca cu tina orice intreprimere frumoasa menita spre marirea lui Ddieu, si mai alesu atuncia si-redica clevetirile si berfelele loru, candu cutare crestinu fidelu contribue din abundanti'a averii sale spre redicarea séu infrumsetiarea cutarei biserice, atunci acesti omeni ai reului striga cu Juda Iscarioténulu: „*Ore pentru ce se facu aceste spese zedarnice?* Dicu, cà ore banii, cari s'au intrebuintiatu spre infintierea bisericei, nu s'aru fi potulu intrebuintiá spre unu lucru de folosu comunu? E bine; pentru ce se facu ore aceste spese? pentru ce se redica si se cladescu biserice? Pentruca „*din Sionu ese legea si din Ierusalimu cuventulu lui Ddieu*“ (Isaia II. 3.) pentruca din biserica resare adeverulu si binecuventarea; pentruca voimu mai antáiu se onorámu pre Ddieu, apoi cu darulu seu numai se intreprimemu alte lucruri, pentruca nu voimu se sacrámu cele ceresci pentru cele pamentesci, ci aceste le facemu numai cu ajutoriulu celoru ceresci. Asiá noi I. A! nu vomu ascultá nice candu de berfelel contrariloru, nu vomu face ca Juda, nu vomu privi neci odata cu parere de reu la ce'a ce se sierfescce spre marirea lui Ddieu. Apoi inca ore se aiba dreptu deplinu acei ce striga, cumca e mai bine a se dá pentru binele comunu acea ce s'a datu in folosulu bisericei! adeca e mai bine ore se negámu si acea particea, ce se cuvine bisericei, lui Ddieu, ca se inaintámu binele comunu cu atât'a mai tare? — Cum am poté face acést'a, candu scimu cumca „*din Sionu ese legea!*“ candu scimu, cumca in cas'a lui Ddieu si la port'a ceriului ni se da lumin'a si darulu, ca se potemu implini cu succesu lucrurile nostre? candu scimu, cumca numai acolo ni se vestescce iubire catra de-apropele si iertare inimiculu? Ore acei, cari alunga biserica se pota cuprinde adeveratulu intielesu alu binelui comunu, candu ei detragu iubirea de la confratii loru? Nu.

Dreptu acea I. A! si mai alesu voi, cari ati conlucratu la redicarea si infrumsetiarea acestei biserice, ati facutu aici pe pamentu unu bine mare pentru omeni, ca-ci voi ati pusu fundamentulu la binele comunu alu acestei comunitati, si de alta parte binesciindu, cà aici pe pamentu nu avemu locuintia statatoria, vi-ati castigatu un'a eterna in ceriu; de la voi aterna ca se nu o perdeti prin peccatu. Voi.ati folositu mai bine o parté din avuti'a vostra, conferindu din agonisel'a, ce vi a datu Ddieu, spre zedirea acestei S. biserice intru onorea si laud'a lui Ddieu. Fia, ca se nu ve uitati neci de aci inainte de acestu s. locasiu alu lui Ddieu; fia, ca si altii din acést'a comuna, se urme esemplulu vostru generosu, ca se vedemu acést'a S. biserica nu numai sustandu, ci intru adeveru inflorindu in miediloculu nostru.

Si acum sub impresiunea dulciloru sentieminte, ce le sternescce in

noi serbatoarea de astăzi, se năltămău ochii noștri către ceriu, și se ne ro-găm, dicându:

Domne! înveția-ne pre noi a onorâ cu pietate cas'a ta sânta, care tî o-ai sântitu tîe între noi și pentru noi; mîedilocesce prin darulu Spire-tului teu, ca poporulu, pre care l'ai rescumparatu prin sangele Fiului teu, se cresca întru baseric'a viua a maririi tale aici pe pamentu, și în ceriu. Amin.

Din retoric'a sacra.

Despre dispunerea materiei omiletice cu privire la form'a ei.

2. E s o r d u l u.

(Continuare.)*

e) Mîediloculu alu treile pentru de a captivâ atentiunea asculta-toriloru îndata la începutulu cuvîntării, este espunerea respicată a *interesu-lui personale*, ce lu au ascultătorii către obiectulu pertractandulu cu privire la fericirea, sîu nefericirea, la securitatea sîu nesecuritatea, la glori'a sîu rîșinea loru propria.

S. Bernardu începe cuvîntarea sa prima pentru serbatoarea S. ar-cangeru Mihailu cu următoriele cuvînte: „Astăzi serbăm aducerea amînte „a angeriloru, și voi poftiti dela mine cuvîntare corespondiătoriu unei „serbatori atît de mari. Dar ce se cuvînteze despre spiretele angeresci „vermisiórii nensemnati?! Credemu întru adevéru, cã densii fericiti prin „presintia și vederea lui Ddieu, se bucura în bunurile Domnului, cari „ochiu nu le-a vedíutu, neci urechia nu le-a audítu, neci în anim'a omu- „lui nu au intratu. Ce se vorbesca dara omulu omeniloru despre aceste, „cari neci elu nu și le pote întipuí, neci acestia nu sunt în stare a le „audi?! Întru adevéru, deca gur'a vorbesee din abundanti'a animei, limb'a „trebue se taca din lips'a cuvîntelor. Dar deca este prea multu pentru „noi, a vorbí despre ace'a claritate și marire . . . se vorbimu celu pucinu „de **darulu și iubirea**, ce o arata densii **cătră noi**.“ etc. De aci încolo apoi intra Santulu parinte mai aduncu în obiectulu seu.

Liviu amîntesce despre *Anibalu*, cã acest'a înainte luptei dela Zama, se adresâ astfelu către diversele divisiuni ale ostirii sale, cum erâ mai corespondiătoriu naturii natióalitătii și aspiratiunii fiacaruia dintre ostasii sei. (I. XXX. 33.) Elu promise trupeloru ajutorie parte însem-nata la pred'a castigata dela dusmani; se nesuí a redeseptâ în gali ur'a vechia în contra numelui romanu; liguriloru le vorbíá despre campiele suridiatorie ale Italiei în opusetiune cu muntii deserti, unde locuiau den-

*) vedi Nr. 1 & 4.

sii; mauriloru și numidiloru despre domni'a tirana alui Masinis'a, cartageniloru despre lips'a, de a se luptá pentru patri'a, pentru penatii, pentru mormintele stramosiloru, pentru vietí'a parintiloru, socioloru și a filoru loru. Cine nu vede, ce entuziasmu erá in stare a produce o cuventare ca acést'a in animele ostasiloru?! Astfeliu oratoriulu sacru, cu câtu i va succede a propune mai lamuritu relatiunea personale, ce este intre ascultatori și materi'a pertractanda, cu atât'a va fi mai incordata atentiunea, ce și o va prepará in animele ascultatoriloru.

d) Unu altu miedilocu corespundiatoriu de a sterni atentiunea publicului mai este inceperea cuventarii sacre *cu intrebare*.

Ascultati numai pre *Porto Mauricio* in cuventarea sa tienuta in Vinerea mare despre patimele D. N. Is. Cr. „Unde am ajunsu astadi?! „Oh ce vedu ochii mei?! Ore cine a gefuitu baseric'a acést'a, cine a despoiatu altariele de ornamentulu loru?! I. A! spuneti-mi dora a navalitu „vr'o ceta barbara séu pagana in locul acést'a santu, séu ensisi crestinii „s'au rescolatu in contra Ddieului loru?! Vai!... aceste altarie sunt neornate (la latini sunt mai multe altarie in baserica), clopotele amutite, „preotii intristati, sierfele intrerupte, tóte acéste cu asemene groza vestescu „unu pecatu atâtu de cumplitu, încátu si serafii aru plange pentru den„sulu“ etc.

Séu ascultati pre *Massilon* (francu) in cuventarea sa despre avutulu neinduratu. Cuvintele testului sunt: „*Me chinuescu in flacar'u acést'a* (Luc. XVI. 24.) Dupa cari oratoriulu incepe discursulu seu, adresandu-se astfeliu catra ascultatorii sei: „Cari sunt ore crimele infricosiate, fratiloru! „cari an sapatu acestui nefericitu acelu abisu de torminte, in care e ingropatu, si i-au aprinsu foculu resbunatoriu, care lu inghitiesce?! Fost'a ore „elu profanatoriulu trupului seu propriu? Scaldatu-si-a elu manele in sange „nevinovatu?! Facut'a elu pre veduve si pre orfani pred'a asuprelor sale?! „Fost'a elu unu omu fora credintia, fora moravuri, fora caracteru, monstru „de nedreptate?!“ Atari intrebari, acumulate un'a dupa alt'a, adese descepta atentiunea ascultatoriloru la gradulu celu mai inaltu; numai se fia aplicate la loculu seu, se nu fia vage, fora legatura si intielesu; cà-ci intru unu asemene casu, desgusta numai, in locu de a sterni atentiune.

e) Oratoriulu mai pote castigá in esordu atentiunea publicului prin *rogarea respicata*, de a-lu petrece cu atentiune in desfasiurarea materiei insemnate, ce are de a tractá *).

Audit'ati on. domni cetitori despre lordulu *Byron*, (anglu) prea cunoscutu atâtu prin talentulu seu escelinte, câtu si prin esaltatiunea fanatica a ideelor sale?! Unu barbatu, pe a carui frunte pusera Musele inca in léganu sarutarea loru ferbinte. Ca teneru pasi si elu de câte-va ori pe

*) Nu intielegemu aci rogarea pentru atentiune ce o facu preotii in partile nostre la capetulu esordului, de multe ori necalitu si fora intielesu p. c. „*Pana ce despre acést'a pe scurtu ve voi cuventá fii cu luare a minte.*“ Despre acést'a vomu vorbi mai la vale.“

carier'a parlamentaria, ci petrunsu de o antipatia neinvinosa in contra relatiuniloru politice ale patriei sale, o parasí curendu. Avemu dela densulu trei discursuri, dintre cari celu mai pretiosu este acel'a, cu care debutá antâiu in parlamentulu Britaniei, in caus'a masneloru noue de torsu, intruduse pe tempulu seu in Angli'a, prin cari se provocá o rescola periculosa in clasele lucratoriloru, multi dintre lucratori remasera prin intruducerea acestoru masine fora ocupatiune si intretienere. Guvernulu voiá a supprime rescolele aceste cu mesure aspre, si propuse camerei lordiloru unu bilu, care diptá pedepsa de morte celoru vinovati. Byron tienea acestu bilu de periculosu, si pentru de a sterni atentiunea camerei pentru cele ce va se dica in interesulu acestei cause, se folosi indata la inceputulu discursului seu de urmatoriele cuvinte :

„Milords! intrebarea, care e propusa in clipit'a acést'a dloru vostre, „de si e noua in camer'a acést'a, totusi nu e noua pentru tiera. Ea fu „precumpenita de multe spirete emininti, inainte de a trage asupra-si „atentiunea legelatiunii, prin a carei intrevenire singura putea fi regu- „lata. Strainu atâtu acestei camere peste totu, câtu si mai totororu sin- „guraticiloru, la a caroru bunavointia voiú a apelá, sum silitu a ve rogá „pre dle vostre, a primi cu iertare pucinele observatiuni, cari venu a „vi le propune intru unu obieptu, care, marturisescu, me intereseza „multu.“ Eta cum incepe sublimulu oratoriu discursulu seu, adresandu-se catra reprezentantii tierei cu rogarea, de a-lu ascultá intr'o intrebare, care e pentru densulu de mare interescu.

o) Scopulu alu treile alu esordului este, a inspirá ascultatoriloru docilitatea pentru adeveturile ddiiesci, ce li se propunu.

Acést'a va poté miediloci predicatoriulu prin intruducerea chiara a ascultatoriloru in tem'a discursului, si peste totu prin propunere franca, cordiale; din contra afectarea, vorbirea lunga, nedetiermurita impedecca docilitatea ascultatoriloru. Altcum cel'a care si-a sciutu castigá bunavointia ascultatoriloru pentru person'a sa, si atentiunea loru pentru cuvintele sale, acel'a chiaru prin acést'a a miedilocitu acum si docilitatea loru.

Calitatile esordului.

Calitatil principali, cari trebuie se le intrunesca unu esordu bunu, se potu considerá su trei respepte; *séu su respeptulu materiei esordului, séu su respeptulu formei lui, séu in urma su respeptulu persoanei oratoriuului sacru.*

1. Calitatile esordului cu privire la materi'a lui sunt urmatoriele doue :

a) Esordulu se ste in legatura naturale si in relatiune intima cu corpulu cuventarii, ca se resara din ace'a dupa elegant'a spresiune alui Cicerone, ca o fiore din radecin'a sa. Pentru ace'a esordulu se nu fia prea generale, prea vagu, nedetiermuritu, aplicabile la ori-ce feliu de materia;

că-ci intru unu casu ca acest'a, cum va sterni oratoriulu atentiunea ascultatoriloru pentru adevverulu, ce vre se le propuna? Cum va conduce spiritele acolo, unde tientesce? Pentru de a poté implini oratoriulu acést'a conditiune a esordului, este nesmintitu de lipsa, ca se-i fia mai nainte incaldita anim'a prin foculu meditatiunii se fia petrusu pe deplinu in intregulu discursului seu, in natur'a si armoni'a aceleia; au cum ar poté detiermuri p. e. architectulu natur'a si ordulu peristilului, fora de a fi detiermuru mai antâiu natur'a si ordulu edificiului. Acést'a este fora indoieia caus'a, pentru care ne da Cicerone sfatulu, a compune esordulu numai atunci, dupa ce amu statoritu acum planulu discursului intregu. „*Tota causa pertentata atque perspecta, locis omnibus inventis atque instructis, considerandum est, quo principio sit utendum? Sic et facile reperietur.*“ (De orat. I. II. c. 78.) Cicerone ne asecura, că a probatu acestu metodu, si precum seimu, a reusitu de minune. Se nu luamu inse cuvintele aceste in intielesu strinsu literale; nu va se dica acést'a, ca oratoriulu se eluce esordulu numai dupa ce a finitu acum corpulu discursului; ci vre se dica numai atâta, că se mediteze mai antâiu aduncu oratoriulu asupra materiei, despre care are intentiune a vorbi, si numai dupa ce a statoritu in mintea sa tote partile, totu cursulu discursului seu, se purceda la statorirea esordului, in conesu cu substanti'a cuventarii. Altcum in ens'asi conceperea cuventarii sale va purcede oratoriulu mai naturale, deca va incepe cu esordulu, revedindu-lu inse si coregundu-lu dupa finirea conceptului intregu, ca se fia in armonia cu tem'a enuciata.

b) Esordulu se fia intruducatoriu, preparatoriu, era nu anticipatoriu; va se dica, se desierbesca acel'a, numai spre a conduce pre ascultatori in cuprinsulu discursului, fora de a anticipa neci un'a din partile esentiale ale aceleia, cari trebuie numai gustate in esordulu, era nu folosite si mistuite, dupa cum ne invetia espartulu *Cvintilianu*: „*Degustanda haec prooemio, non consumenda.*“ (Inst. or. I. I. c. 1.) Totu pasagiulu, numai la loculu seu si-are efectulu si forti'a adevverata.

Calitatile esordului cu privire la form'a aceleia sunt urmatoriele:

a) *Simplicitatea*; pentru că precum nimicu nu se desvolta in natura dintru odata in tota frumuseti'a si perfeptiunea sa; asi'a si discursulu sacru trebuie se cresca numai graduatu in lumina si frumusetia. Nu intielegemu aci simplicitatea necalita, care resare din capete necopte, si care in locu de a inspira ascultatoriloru bunavointia catra person'a oratoriului, si in locu de a provoacă atentiunea loru la cuventarea proponenda, le sternesce numai compatimirea, si a dese i dispune numai spre risu; ci intielegemu ace'a simplicitate ingeniosa si elegante, care fora ajutoriulu ornamentelor cercate, stralucesce de lumin'a sa naturale. Tote ornamentele acele, cari nu au insusirea, de a pregati pre ascultatori la materi'a discursului, sunt nefolositorie, ba chiaru stricatiose in esordulu. Oratoriulu se incungiure dara in esordulu reflexiunile subtili, citatiunile in gramadite, antitesele fine, metaforele si figurele ambitiose; si se folosesca numai florile,

cari se nascu din sine ensesi, si si aceste cu crutiare intielepta, si in conformitate cu materi'a tractanda.

Se ne desierbesca de modelu marele oratoriu alu Atenei, *Demostene*. „Barbatiloru atenani! — astfelu incepe densulu unu discursu alu seu — „la multe ocațiuni se manifestă bunavointi'a zeiloru catra cetatea acést'a; „dar destinsu totusi in impregiurarile presinti. Că-ci este de a se privi de „unu semnu alu bunavointiei ddieesci, că s'au redicatu in contra lui Fi- „lipu dusmani, cari posedu o putere nu neinsemnata, si ce'a ce este mai „insemnata, cari cu privire la lupta au convingerea firma, că impacarea „cu Filipu ar fi o amagire de sinesi, ba chiaru ruin'a patriei. Dreptu ace'a „barbatiloru atenani! avemu detorinti'a inainte de tote a ne socoti la ace'a „ca se nu facemu noi ensine mai pucinu pentru noi, decâtu facu evenimin- „tele. Ar fi rosine, ba rosinea rosinii, a lasă in preda nu numai cetati si „locuri, peste cari eramu noi domni odinora, ci inca si acea, cu ce ne „imbua fortun'a, aliatii si momentulu favoritoriu?!“ Ce frumosu implinesce aci oratoriulu calitatea amintita a esordului; in loculu fraseloru cercate, limbagiulu simplu, dar seriosu alu patriotismului!

b) Corectiunea in stilu, si in spresiuni; pentruca atentiunea ascultatoriloru fiindu inca prospeta, nefatigata la inceputu, observa iute si erorile cele mai bagatele, dupa cari si-forma apoi o idea nu prea favorabile despre oratoriu. Corectiunea consiste in manier'a, de a nu se folosi decâtu de cuvinte bune, proprie limbei, in care vorbesce oratoriulu, a le aplică acele in intielesulu loru adeveratu, si a observă regulele gramaticali in construirea fraseloru; că-ci precum dice despre autori celebrulu Boileau:

„En vain vous me frappez d'un son melodieux,

„Si le terme est impropre et le tour vicieux;“

adeca: in daru me veti petrunde cu tonu melodiosu, deca cuventulu (spre-siunea) este necorespondentiu, si aplicarea vitiosa.

Marturisimu, că amu avé de a face multe observatiuni in loculu acest'a dar aceste ne-aru duce acum pe departe. Ne sustienemu inse, a ne face observatiunile, la defeptele observate in privinti'a acést'a cu alta oca-siune, candu vomu vorbi acusi despre stilulu oratoricu intru unu articlu speciale.

c) Tonulu liniscitu, stemperatu; pentru că esordulu nu este loculu sentiminteloru agitate, si a pasiuniloru violinti. „*Offendit aurem vox fortior*“ dice S. Ambrosiu, si acést'a sta mai vortosu cu privire la esordu. Oratoriulu sacru se nu uite dara neci odata la inceputulu cuventarii sale, că tonulu blandu ca cel'a alu unui parinte, seu alu unui frate i va castigă cu multu mai usioru bunavointi'a si atentiunea ascultatoriloru pentru sine si cuventarea sa, decâtu acentele frenetice ale unui declamatoriu furibundu. Se pote esceptă dela acést'a regula singuru casulu, candu oratoriulu are a tractă despre vr'unu subieptu extraordinariu imbucuratoriu seu intrista-toriu, care e in stare a aprinde si singuru de sine animele ascultatoriloru;

precum vomu arată acést'a mai la vale, unde vomu vorbi despre genurile diverse ale esordului.

d) Scurtímea, adeca scurtímea proportiunata lungimii discursului și importantiei sujetului. Oratoriulu se nu puna capulu unui pigmeu in umerii unui gigante, neci capulu unui gigante in grumazii unui pigmeu. Esordulu nu e alta-ce decâtu cum dice Cicerone; „*aditus ad causam*“ adeca intrarea, trecerea la sujetu; dar acum mintea sanetosa ne dicta, că deca avemu de a intrá, de a trece la cutare locu, se alegemu totu de un'a calea cea mai drepta, cea mai scurta. Se ne intípuimu, că corpulu discursului este unu salonu spatiosu; cine nu scie că dupa usulu generale in salonu nu intri prin unu altu saloru, asemene séu mai asemene de spatiosu, ci prin o anticamera mica; faceti de aci aplicare și pentru esordu. Altcum a precisá esactu mesur'a esordului, nu este cu potintia; peste totu mai bine se fia prea scurtu, decâtu prea lungu; că-ci nimicu nu displace ascultatoriloru, ca perspectiv'a de o discussiune lunga. *Zarbl* (Handb. der k. Hom.) e de parerea, ca esordulu se nu faca de comunu a optá parte a cuventarii, a rare ori mai multu; éra *Schleiniger* (Predigtomt) lu doresce și mai scurtu.

3. Calitatile esordului cu privire la person'a oratoriului sunt.

a) aerulu de modestia. Deca e de lipsa pentru unu oratoriu se si-asecure complacerea ascultatoriloru pentru totu discursulu seu, apoi e 'destinsu de lipsa acést'a pentru inceputulu aceluia; dar nu e nimicu, ce se lu faca pre predicatoriu atátu de amabile in ochii ascultatoriloru ca modesti'a. Sumeti'a, aroganti'a displace și revolta chiaru și in vietí'a privata, cu atátu mai vertosu in cea publica. Modeti'a, soci'a neseaparata a meritului adeveratu, sternésece stiina și bunavointia. Oratoriulu este asemene frumoseției; cu cătu e mai modestu, cu atátu incaldiesce, cu atátu farmeca mai multu. Cátu este de amabile p. e. *Bautain* (francu) in modestulu esordu alu cuventarii sale despre baserica și libertate: „Deca pasiescu „astadi cu oresicare emotiune pe acestu amvonu alu conferintieleru de „Notre Dame*), pe care au pasitu acum inainte de mine atáti oratori „escelinti, me liniscesce și me incurageza intr'ace'a cugetulu, că noi nu „cercámu aici neci o onore, ci voimu a implini numai o detorintia. Nu „omulu vorbesce dara catra voi, ci servulu lui Isusu Cristosu, care e „tramisu dela Domnulu in tota lumea, pentru de a vesti cuventulu seu „ddiescu, și a-lu lati pana la marginile cele mai îndepartate ale pamentuli. Avemu dara o misiune, și misiunea acést'a nu o avemu dela noi ensine, ci dela episcopulu nostru, care ne-a tramisu la voi. Noi ne arátámu inaintea vostra domniloru! chiaru asiá ca luptaciulu pe campulu „de lupta caruí i-a disu generalulu seu: Du te! și elu merge acolo, și

*) Notre Dame este catedrala de Paris, unde sunt invitati in fiecare anu oratorii cei mai elocinti, mai vertosu pentru postululu mare, a tiené asiá numite conferintie. *Bautain* tienú acolo unu ciclu de conferintie in anulul 1848.

„si-sacrifica cu curagiu vietii. sa, fora de a poté garantá pe lenga tote „aceste cu securitate triumfulu,“ Ce modestia! Ce limbagiu umilitu! Cu asemenea limba se pasiesca fiacare oratoriu sacru inaintea ascultatoriloru sei, si se nu aiba frica, cá nu va fi primitu cu bunavointia si atentiune.

b) aerulu de santia. „Spiretulu Domnului este peste mine; pentru „acést'a m'a unsu a binevesti seraciloru.“ (Luc. IV. 18.) Acestu spiretu alu Domnului trebuie se fia sigilulu predicarii, si se se manifesteze in tota infacisiarea esterna a oratoriului sacru. Deca oratoriulu sacru e fericite a posedé acestu nepretiuitu tesauru, cuvintele lui voru fi ascultate cu oresicare respektu relegiosu, si voru produce impresiunea cea mai favoritoria in animele asistentiloru. (Va urma.)

—st— —pf—

Lamentarea Mortii.

(din germana dupa M. Berend.)

Aci mai rupsei o floare nitiea,
Ce-asiá fericita la ceriuri priviá
In ruga uitata si-amore.
Si unu calaretiu trentii de pe calu
In lupt'a de sange cu arcu-mi fatalu,
Si trombiti'a i suna pan more.

Si-aci pre unu tata inca smulsei
De lenga caminu si dintre ai sei,
Si eri omorti o mireasa;
Er mane 'ntre plansetu amaru, doiosu,
Ce adi e fericite, maretiu si frumosu,
Voiu face din lume se esa.

Si tu, fetulu mieu mititelu, preceptu
De cale 'ncea astadi gatesce-te iut';
Ti-iea sageti otravite;
Pe aripi de corbu te isbesce istetiu —
Tu unde ajungi tienu vierinii ospetiu
Si gropele au ce inghite.

Tu ciurma! se nu ti smintesci cursulu teu,
In done dile te-ajungu si eu;
Mai am se dau cosei tocila —
Si unde ajungi peste tieri retcindu
Si vedi fericirea 'nflorindu,
Te-arunca spre dens'a for mila,

Ei ha! saget'a-ti cum sbernae 'n diosu
Colo unde bate unu sinu amorosu,
Sî mam'a copilu-si lapteza —
Sî unde cev'a prospera 'n norocu,
Tu cu sarutu-ti viclénu de locu
Usuca totu, ce spereza! —

. Ea éca s'a dusu — sî su singura-acî;
Acuma in gemetu sî plansu m'oiu topî.
Cu lacrimi ascutu asta cosa,
La care ceriulu m'a urgisitu,
Cà-ci portu ca blastemu oficiulu uritu
De-o gâde — eternu nemilosa.

Ani siese mii eu sabi'a portu,
Decandu cadiù Avelu, frate-mieu mortu;
Eu crud'a lu lovfî in frunte.
Atunci resbuna in ceriu s'a decisu,
Se vedu totu ce-i mare de mana-mi ucisu,
Si anim'a 'n veci se mi totu crunte.

O Avelu, ce crancenu esci resbunatu! —
Ah, câte popore am junghiatu
Cu mane de groza 'nlemnite —
De-ar fi iertatu m'asi duce perindu,
Ma jerfele-mi trebe se vedu chinuindu,
Se vedu cum sfersiescu ingrozite.

Si puii-mi pogani, ce-am nascutu sbierandu,
Ca ciume prin tieri retecescu turbandu,
Si vaiu si perire porta,
Eu trebe se i urnu secerandu amaru —
Ah, deca n'asi fi eu Mortea chiaru,
Demultu de doreri asi fi morta.

Elia Traila.

Miscelane.

Medicina in contra esirii dela predica. Unu preotu observà a dese, cà suindu-se densulu pre amvonu, multi dintre ascultatorii sei se stracurau cu incetulu afara din baserica, si si-petreceau pana ce tienea predic'a in cintirimulu basericei. Preotulu a apostrofatu mai de multe ori, de si totu numai in termini generali, necuveninti'a acestei datine, nu folosì inse nimicu. Intru un'a de dile suindu-se pe amvonu, incepù dupa rostirea testului! Strengarii, detorasii, furii, si cãti vai-de-ei cari nu au ce imbucã si ce rode, asemenea tote adulterele, betìvele se esa acum afara din baserica, cà-ci eu voiu se mi tienu cuventàrea numai catra omenii onesti si nepetati. Urmà o tacere adunca; preotulu si-ajunse cu acést'a modalitate drastica scopulu seu, si de est'a data, precum si de aci incolo nimene nu mai cultezã a esi afara desub predica.

Promemoria. „*Quidquid dicturus es, antequam aliis, dixeris tibi.*“ adeva Ori-ce voiesci a dice, inainte de a o spune altor'a, rumega-o mai antãiu bine intru tine.

Literariu.

Onorabilulu *D. J. Gn. Enacénu* prof. de filosofia la seminariulu din Bucureşci ne strapuse urnatoriulu *Apelu*: „Ocupandu-me mai multu tempu cu pedagog'ia si publicandu d'in candu in candu metodele admisi-bile pentru propunerea cu eficacitate a mai multor' obiecte d'in inventiamentulu secundariu, mi-am datu de tema acum doui ani, a facilã dupre potintia si propunerea filosofiei in inventiamentulu secundariu si a aplicã pentru acést'a, si in acést'a materia un'a d'in metodele pedagogice. Acestu idealu de acum doui ani, asta-di este realizatu, si eu la rendulu meu producu pre altarulu sciintiei romane nisce „*principie de filosofia*,“ cari pre langa acea, cà intrunescu tote cestiunile si solutiunile cele mai noue ale filosofiei eclecticice, ele sunt espuse si dupre metod'a analitica, aplicata dupre potintia in asemenea materia. Acest'a este meritulu propriu alu acestor' principii de filosofia si pentru acést'a le recomand' publiculu romanu, care chiaru se pote servi si cu literatur'a didactica respectiva a altor' State europiane. Acum pentru presa sunt preparate si revediate „*psichologi'a si logic'a*“ si de la concursulu, ce-mi va dà publiculu romanu, va depinde si imprimarea imediata a „*Moralei si a teodiceii*“ precum si a unui „*cursu de pedagogia*,“ care dupre parerea nostra si ratiunamentele, espuse in prefatia, este indispensabile de inştrictiunea secundaria, si multu mai necesariu pentru acei, ce se prepara a deveni buni cetatieni, de cãtu istori'a filosofiei, care in decomunu se alipese cãtra cursurile de filosofia. Bosiu'a antãi'a. care contienendu „*psichologi'a si logica*“ si avendu unu formatu in 8°, va fi espusa pre 16—20 cole de presa, va costã pentru abonati 2,50 bani. *J. Gn. Enaceanu.* Prof. de filosofia la Semin. d'in Bucuresci.

Asemene ni se adresă și Onorabilulu D. *Gavrilu Popu* prof de Teologia in Blasiu, in interesulu opului seu intitulatu: *Istori'a Revelatiunii divine a ambeloru Asiediaminte*, din care aparú acum și brosiur'a III. Pretiulu unei brosiure 50 cr. v. a. Insemnămu numai, că trecundu tote esemplariile tiparite din *bros. I & II. acele se retiparescu*; se pote dar prenumerá și de aci inainte la opulu intregu.

Atātu operele D. *Enacenu*, câtu și cést'a a D. *Gavr. Popu* taia chiaru in sfer'a p. o. cetitori ai foiei nostre; deci le comendămu partinirii caldurose. Prenumeratiunea se pote face și pe calea redactiunii acestei foie.

Le premiulu alu doile

pentru cea mai buna predica funebrele ne sosira 9 predice cu urmatoriele motto. 1) Omulu, ca erb'e sunt dílele lui, etc. (Is. II. 15.) 2) Fiindu că vietia e scurta, se ne deprindemu pe tota díu'a cu astfeliu de lucruri, ca se demustrămu posteritatii, că amu esistatu.“ 3) „Éra Domnulu seu i-a dísu lui. Bine servu bunu și credintiosu“ etc. (Mat. XXV. 21.) 4) „Mai bunu e numele bunu alu omului, decâtu untulu de lemnu celu scumpu“ etc. (Ecl. VII. 1.) 5) Ce mica fú sí Rom'a, De cauti a ei urdiela etc. (A. Mur.) 6) „Nu plangeti, că nu a moritu, ci dorme“ (Luc'a VIII. 53.) 7) „Dupa ace'a noi cei víi, cari vomu fi remasu, impreuna cu densii ne vomu rapí in norí“ etc. (Pes. VV. 16.) 8. „Adu-ti a minte omule, că esci pamentu“ etc. (Gen. III.) 9) „Se mora sufletulu mieu cu mortea dreptiloru“ (Num. XXIII. 10.) Resultatulu se va publicá in scurtu.

Post'a redactiunii

Dlui I. M. in Ci gu. Eca publicămu predic'a, ce avusi bunetatea a ne tramite. Te rogămu inse atātu pre D. ta, câtu și pre altii, cari ne voru onorá cu pretiuitele loru operate, ca se puncti la citatiuni și loculu, de unde le faceti, că-ci altfeliu — precum s'a intemplatu și la predic'a de sub intrebare, — ne dati numai noue de lucru; avendu de a insemná noi ce'a ce uitarati a face D. V.

Dlui J. P-iu in N. Scrii, că tractatele nostre din retoric'a sacra sunt de mare folosu pentru preotime, și nū aru trebui se lipsesca neei dintru unu numeru alu Amvonului. O asemene declaratiune ne magulesce multu; și ne va sierbí de indreptariu pentru venitoriu. Peste totu rogămu pre toti accia, cari au ceva observatiune in privinti'a redigerii foiei nostre, aiba bunetatea a ne incunoscintiá, că-ci noi suntemu gat'a a luá in consideratiune tote observatiunile juste. Despre cea tramisa ai dreptu; te rogămu — deca poti — pentru alt'a.

Proprietariu, redactoriu respundiatoriu și editoriu: **Justinu Popflu.**

Cu tipariulu lui *Otone Hügel* in Oradea-mare. Strat'a domnesca Nr. 702/5.